

SLOVENSKEGA NARODA.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	celo leto K 24—	v upravništvu prejeman:	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—	pol leta 11—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50	četrt leta 5-50	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90	na mesec 1-90	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvedeni nedelje in praznike.

Inserat veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parle in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravništvo naj se pošilja naročnine, reklamacije, inserat itd. to je administrativne stvari.

Posamezna števila velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpostlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto K 25—	za Nemčijo:	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:	celo leto K 35—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50	na mesec 2-30	
na mesec 2-30			

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflova ulica: št. 5 telefon št. 85

Dan zaupnikov narodno-napredne stranke.

(Konec.)

Potem je poročal, živahno pozdravljen, deželni odbornik dr. Triller:

Slavni zbor! Cenjeni somišljeniki! Pred par tedni zagledala je beli dan brošura, ki je vzbudila po vsej slovenski javnosti veliko pozornosti, marsikje pa tudi nič manj jeze in zardre. Ta brošura se imenuje: »Deželni zbor kranjski in deželne finance« in njen avtor je bivši deželni glavar Fran pl. Šuklje. Vsebinska te študija je najsijajnejše zadoščenje nam narodno-naprednim deželnim poslancem, ki smo brez uspeha dvigali svoj svareči glas zoper koruptno gospodarstvo sedanje deželnozbornske večine; skoro do pičice potrjuje najbitvestneje naše tozadevne pomisleke in številke. Navzlic temu pa bivšemu g. deželnemu glavarju nismo dolžni za to pričevanje nobene hvaležnosti! (Klici: Tako je! Dobro.) Branijo nam to hvaležnost pregrenki spomini! (Dr. Tavčar: Res je!) Ta čas ko smo svarili pred gospodarstvom, kakršno sedaj pl. Šuklje sam ožigos, ko smo se upirali zlasti proti temu, da bi se razpolaganje s krvavi denarjem naših davkoplačevalcev preneslo iz javne deželnozbornske zbornice v črni kabinet deželnega odbora, psoval nas je za kvazražugone! (Dr. Tavčar: Resnica.) In ko smo se z vsemi parlamentarnimi sredstvi bili uprli tistim zakonskim načrtom, čijih pogubnost sedaj implicite mora sam priznavati, takrat nas je metal ta bivši cesarski zaupnik na povelje dr. Susteršiča zlorabeč svojo disciplinarno oblast, hladnokrvno drugega za drugim iz zbornice! Takrat ko je imel priliko in moč, da prepereči ustoličenje najskrajnejše korupcije v deželnem dvorcu, takrat g. pl. Šuklje ni našel svojega kranjskega srca, in stoprav ko ga je vrgel njegov sedanji naslednik neusmiljeno čez prag, mu nankrat ni dala več spat mora in skrbi za blagor kranjskega davkoplačevalca! (Smeh.) Iz tega razvidi, da je Šukljeva brošura zgolj izvor osebne maščevnosti, ter nikakor ni v stanu izpremeniti naše sod-

be o tem uskoku napredne stranke, ki je bil brez pomisleka prodal svojo politično preteklost za fotelj deželnega glavarja. Tudi mi zamoremo imenovati mačka vedno le mačka, in baš zaradi tega tudi danes nisem v položaju, da bi priznal g. pl. Šukljetu častni naslov — **političnega značaja!** (Burno odobranje.) V tem pogledu bil je drugi kritik deželne gospodarske politike bivši deželni poslanec Mandelj že drugačen mož, kajti čim se je prepričal, da vodi ta politika v brezdnost, je S. L. S. brez pomisleka vrgel pred noge svoj mandat.

Toda resnica je končno le ena, in o deželnem gospodarstvu pisal je kakor rekoč poleg Mandelja tudi pl. Šuklje resnico; vsled tega njegove študije danes, ko mi je poročati o svojih izkušnjah iz deželnega dvorca, ne morem prezreti. Seveda vam ne bom prihajal s suhoparnimi številkami, čijih kontrola z vaše strani ni na današnjem shodu bila itak nemogoča. Priliko ste imeli, da ste se iz proračunske debate, iz Šukljeteve brošure in iz dotičnih člankov v »Slovenskem Narodu« o stvari temeljito informirali. Najboljši dokaz, da Šukljeta in Mandeljeva izvajanja odgovarjajo resnici pa je dejstvo, da finančni minister dr. Lampe za nje — ako abstrahiramo od tega, da se je obesil na par brezpomembnih računskih pogreškov — ni imel drugega odgovora kakor psovke. Obetal je siper, da bo S. L. S. Šukljeta izključila, toda do danes je gospodom za to manjkalo poguma, ker dobro vedo, da je Šukljeta puška še vedno nabita in da še davno ni izstrelil zadnje patrono!

Moja naloga danes bode le ta, da vam podam nekako silhueto razmer v našem dež. dvorcu in da označim načela, po katerih se danes razpolaga z denarjem deželnih davkoplačevalcev. — Kar se tiče splošnega položaja, sedaj ko je tudi bivši deželni glavar prihrdil svojim dotičnim izvajanjem v proračunski debati, lahko verujete, da bo viseči deželni deficit koncem leta 1912 značal najmanj 3,000.000 K. To je za našo deželico naravnost ogromna vsota, ki bi morala navdati faktične deželne gospodarje s težko skrbjo. Mesto tega pa vlada v deželnem odboru najboljšje razpoloženja, podjetnost brezskrbnega milijonarja in velikanska radodarnost. Ta pa seveda le po na-

čelu: **Cuius regio, illius religio!** Signatura situacije je namreč ta, da je danes deželna blagajna po veliki meri obremen strankarska blagajna S. L. S. (Ogorčeni klici.) Preziranje in gosposdarsko izstradanje naprednih meščanov, to je poglavitna tendenca deželne gospodarske politike, ki se vleče kakor rdeča nit po celem proračunu. Ta proračun je predvsem eminentno agraren, to pa ne v prvi vrsti iz skrbi za blagor celotnega kmečkega prebivalstva, temveč radi tega, ker hoče S. L. S. utrditi svojo pozicijo na kmetih. Bivši deželni glavar Šuklje je izračunal, da plačuje kranjski kmet deželnih davščin okrog 400.000 K in da dobi od te vsote najmanj 350.000 K nazaj samo v obliki pavšalnih agrarnih subvencij. To dejstvo bi tudi po mojem naziranju na sebi še ne pomenilo nič hudega, ker tudi jaz uvidevam v zdravem kmečkem stanju (prvi) stebel našega naroda. (Prizrejanje.) Krivičnost in naravnost nemoralnost pa tiči v drugem dejstvu, da namreč tistih subvencij ni deležen kranjski kmet, temveč le klerikalni kmet. Z mirno vestjo lahko trdim, da od podpore za vzorne hleve dolgi do pomoči pogorcelcem, od zadnje notranjske kapnice do cenene koruze bednim kmetovalcem, odločuje v prvi vrsti politična pripadnost prositelja, ne pa faktična potreba. V tem smislu odločujejo o takih deželnih podporah zlasti zagrozeni klerikalni župani in pristanski župniki! En sam eksempl za to politično korupcijo: Razdelitev izrejevalnih premij za govejo živino se je vršila v Beli Krajini namenoma 3 dni pred deželnozbornsko volitvijo in tistih 8000 K tujeга, deželi zapužanega denarja tvorilo je faktično **agitacijski fond klerikalne stranke za to volitev.** (Veliko ogorčenje.)

Pa te vedne podpore rasejo gospodi že čez glavo! Klerikalni kmet postal je tako razvajen, da že za vsak podrti kozolec zahteva deželne podpore, in da v doglednem času tudi bogati melioracijski fond ne bo zadostoval v to svrhu, da bo klerikalna stranka v trdnih vrstah držala svoje »zavedne« volilce. Zopet le en eksempl: V Uršnem selu na Dolenjskem so zasčili nekega požigalca, ki je na begu našel na nekega kmetiča in ta ga je zadržal toliko časa, da ga je prijel orožnik. Ta zavedni kmetič je promptno vložil prošnjo za

primerno deželno podporo za ta svoj junaški čin! (Veselost.)

Za gospodarske in kulturne potrebe meščanskega prebivalstva, ki plačuje dobre $\frac{2}{3}$ vseh deželnih določil, pa je deželna večina gluha in slepa! To spričuje med drugim najsijajnejše že večkrat ožigosano dejstvo, da je sedanja deželnozbornska in deželno - odborska večina odklonila vsako subvencijo za prevažno c. kr. obrtno šolo, istotako za ljubljansko kanalizacijo in za celo vrsto naših najvažnejših kulturnih zavodov. Zlasti izstradanje napredne Ljubljane je poglavitna naloga našega deželnega odbora! (Tako je! Skandal!)

Toda to še ni najhujiši in najnemoralnejši čin! Celu **humaniteto** so že postavili v službo strankarstva! (Čujmo! Čujmo!) V mislih imam pred v sem razdelitev podpore **gasilstvu.** Kakor znano pobira dežela 2% prispevek vseh zavarovalnih premij zoper požar za podporo rostovoljnemu gasilstvu; vrhu tega je v proračunu poseben kredit za podporo gasilskih društvom. Te podpore so se doslej redno, nepristransko in pravočasno razdeljevale, za **lansko leto pa še do danes ne!** To pa iz enostavnega razloga, ker je **tajništvo S. L. S.** razposlalo okrožnice vsem svojim županom in župnikom z naročilom, da naj poročajo; v **čigavih rokah se nahaja odotno gasilno društvo in jeli je »vredno« podpore.** (Ogorčeni klici.) Stoprav ko bodo te konkripcijske listine onih gasilnih društev, katerim stoje na čelu slučajno napredni možje, v rokah dr. Lampeta, se bodo tudi imenovani, deželi **zapužani denar, razdelil.** Kako, si lahko mislite! In jaz bi se po dosedanjih izkušnjah prav nič ne čudil, ako bi slišal danes ali jutri o okrožnici, da po deželi podpiranim gasilnim društvom sploh ne kaže gasiti pri liberalcih! (Veselost.) Posebno težko pa tiši ob tla klerikalno kopito ono ljudsko učitelstvo, ki še ni uklonilo svojega tilnika pod igo dr. Lampeta. Kranjska uživa po zaslugi S. L. S. žalostno slavo, da ima najslabše plačano učitelstvo v Avstriji. In da bi to dejstvo nekoliko prikrili ter utešili odpor, ki se pojavlja že v lastni stranki, stavlja dr. Susteršič v zadnjem zasledanju predlog, da naj se dovoli draginjska doklada tudi onemu učitelstvu, ki je še ni deležna in postavili so v to svrhu v proračun znesek 80.000 K. Toda

dotični sklep imel je nadvse značilen pristavek: da naj se draginjske doklade dovolijo le »po previdnosti« deželnega odbora. Kaj to pomeni, dobro veste! (Ogorčeni klici! Pfuji!) Ista »previdnost« je merodajna seveda tudi za dovoljevanje podpore učitelstvu v slučaju bolezni in drugih nezdov. Povem vam gospoda, da se človeku, ki mora gledati izvrševanje te »previdnosti« roka krči v pest. Za naprednega učitelja, in naj je njegova beda še tako velika in nezakrivljena, ni srca, ni usmiljenja v deželnem dvorcu; pa naj ga tare revmatizem, ki mu dihati ne da, ali dolgoletna žlečodna bolezen ali pa huda in draga operacija, pa naj ga je tudi okrajni šol. svet, z dekanom na čelu, soglasno priporočil. Ukloni se ali pa pogini! (Velikansko ogorčenje.)

Pravijo, da ni denarja in da je treba štediti! Toda za nepotrebne in zgotj kapriciozne adaptacije deželnega dvorca, ki bi po mnenju izvedencev še 10 let ne bile nujne, za napravo luksusavtomobilov in sto drugih nepotrebnih stvari je pa brez kredita in pokritja denarja vedno dovolj.

Preznačilen za merilo moralnega nivoja deželnozbornske večine je izrek dr. Lampeta o deželnem uradništvu v »Slovenca« z dne 22. junija t. l. ki ga citiram tu doslovno: »**Kdor je dandanes še pristaš liberalne stranke, je sploh tako neumen, da ni za deželno službo, ali pa tako hudoben, da mu vestno uradovanje ni zaupati.**« (Čujmo! Nezaslišano! Lopov!) Lahko si torej mislite, gospoda moja, kako se godi dandanes najboljšim in najvestnejšim deželnim uslužbencem, ki so možje dovolj, da izven urada ne zataje svojega političnega prepričanja. In ako dr. Lampe v istem članku in v isti sapi s to nezaslišano psovko na naslov deželnih uslužbencev trdi, da vlada v deželnem dvorcu **objektivnost,** potem ga za ta brezmejni cinizem pač nobeden spodoben človek ne bo zavidal. Veleznačilna za »objektivnost« deželnega odbora je sodba bivšega deželnega glavarja in zategadelj si jo usojam tu doslovno citirati: »Kajti pristojušo izražam načelo, da je treba pri razdelitvi takih kreditov, dovoljenih iz deželnih sredstev, v prvi vrsti ozirati se na stvarne momente, a ne pretežno na strankarske ozire. Nikomur nič ne očitam, namenoma opuščam vsako

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant, — Prevael Oton Župančič.

(Dalje.)

»Da... meni bi bil lahko kaj zapustil, meni... meni, tvojemu soprogu... meni, svojem prijatelju... razumeš... ne pa tebi... tebi, svoji prijateljici... tebi, moji ženi. To je velikanski razloček, bistven razloček z ozirom na dostojnost... in na ljudi.«

Sedaj je Madelena njega ostro gledala, s pronikujočim pogledom, globoko in čudno, kakor da mu hoče v oči nekaj čitati, kakor da hoče najti v njih tiste neznane tajnosti bitja, ki jih ne prodrše nikdar in jih komaj v bežnih trenutkih od strani ujameš, v hipih nepaznje, ali neprisljenega vedenja, kadar se napol odpro vrata v skrivnostno notranjost človeške duše. Zateglo je dejala:

»Mislim pa le, če bi... da bi se zdelo tako veliko volilo za te... najmanj prav tako čudno.«

Hlastno je prašal:

»Zakaj?«

Rekla je: »Zato, ker...« — Prekinila se je, potem je povzela: »Zato, ker si ti moj mož... Ker ga pravzaprav šele malo časa poznaš... in ker sem mu jaz že zelo dolgo prijateljica... in ker je bila njegova prva oporoka narejena, ko je še Forestier živel, meni v prilog.«

Georges je začel hoditi z dolgimi koraki po sobi. Izjavil je:

»Tega ne moreš sprejeti.«

Odgovorila je ravnodušno:

»Dobro; potemtakem ni treba čakati do sobote; to sporočiva lahko nemudoma doktorju Lamanecurju.«

Ustavil se je pred njo; in iznova sta si gledala nekaj trenutkov oči v oči ter si izkušala prodreti v mrakotne tajnosti svojih src in si probistriti najgloblje misli. V gorečem, nemem izpraševanju sta hotela videti drug drugemu razgaljeno zavest: skrivna borba dveh bitij, ki živita skupaj in sta si vendar tuji, se sumničita, zalezujeta in prežita drug na drugega, a se ne poznata do dna, zakaj globlino njiju duš je kalna.

In nenadoma ji je zamrmral z globokim glasom v obraz:

»Torej, priznaj, da si bila Vaudrecu metresa.«

Skomiznila je z ramami: »Bebec si... Vaudrec mi je bil naklonjen, zelo... a drugega nič... nikoli.«

Zatopotal je z nogo: »Lažeš. To ni mogoče.«

Mirno mu je odvrnila: »In vendar je tako.«

Zopet je začel korakati po sobi, potem se je iznova ustavil:

»Potem mi pa razloži, kako to, da je zapustil vse imetje tebi...«

Mirno, kakor da se vse skupaj ne tiče nje, je začela: »To je kaj priprosto. Kakor si sam pravkar omenil, ni imel drugih prijateljev, nego naju, ali mari mene, zakaj poznal me je že izza mlada. Moja mati je bila za družabnico pri njegovih sorodnikih. Vedno je hodil semkaj, in ker ni imel naravnih dedičev, se je spomnil mene. Da je čutil do mene malo ljubezni, to je mogoče. A pokaži mi žensko, da je ne bi bil kdo kdaj tako ljubil? In da mu je narekovalo to prikrivanje, tajno nagnenje moje ime pod pero, ko je hotel določiti svoje poslednje voljo — čemu ne? Prinašal mi je cvetic, vsak ponedeljek. To se ti ni zdelo prav nič čudno, in vendar jih ni dajal tebi, kaj ne da ne? Danes mi je dal svoje imetje iz ravno istega vzroka, in ker nima nikogar, komur bi ga ponudil. Ali ne bi bilo narobe prav posebno čudno, da ga je zapustil tebi? Zakaj neki? Kaj si mu pa ti?«

Govorila je tako naravno in mirno, da Georges prvi hip ni vedel, kaj bi rekel.

Potem je poprijel besedo: »To je vseeno. Tako ne moreva sprejeti te dedščine. Kako klaveren vtisk bi naredilo! Ves svet bi verjel, da je

tako, vse bi brusilo jezike in se smejala. Moji kolegi mi že tako zavida, jo, kar se da in me zbadajo o vsaki priliki. Jaz moram paziti bolj nego kdo na svojo čast in na svoje ime. V noben kup ne morem dovoliti in pristati na to, da bi moja žena sprejela te vrste volilo od moža, ki so ga jeziki že tako razkricali za njenega ljubimca. Forestier bi bil nemara to prenesel, on že, ampak jaz — nak!«

Zamrmrala je krotko: »No, dobro, dragi moj! Pa nikar! En milijon manj bova imela v žepu, prava reč!«

Se vedno je meril sobo; in začel je naglas misliti, govoreč svoji ženi, ne da bi se obrnil naravnost proti nji.

»Seveda... milijon... o da!... Ko je pisal oporoko, ni pomislil, kako se je prepričal zoper takt, kakšno silno nesposobnost je učinil. Ni videl, na kako kočljivo, smešno stališče me postavi... Rahle nijanse, na teh sloni vse v življenju... Polovico bi bil moral zapustiti meni, pa bi šlo vse kakor po masti.«

Sedel je, prekrižal noge ter si začel vihati brke, kakor je bila njegova navada, kadar ga je kaj skrbe-lo, vznemirjalo ali kadar je kaj težkega razglabljal.

Madalena je vzela v roko vezenje, s katerim se je semtertja bavila, in je dejala, izbiraje volno: »Jaz molčim, kaj pa hočem. Ti premisli.«

Dolgo ni odgovoril, potem pa je obotavljaje se dejal: »Ljudje ne bo-

do nikoli razumeli, kako da je postal Vaudrec tebe za edino dedičino in kako to, da sem jaz v to privolil. Ako dobiva denar na ta način, se pravi to, da priznava... da priznaš ti kaznjivo razmerje, in jaz, da sem svoj nečast mirno gledal... Ali vidiš, kako si bodo razlagali najino vzprejetje? Treba bi bilo izumeti kakršnokoli ukano, da se stvar spretno zakrije. Skrbeti, da se raznese, postavim, da je razdelil denar med oba, da je dal polovico možu, polovico ženi.«

Ugovarjala je: »Jaz ne vem, kako bi se to ukrenilo, ko je vendar oporoka pravilna.«

Opomnil ji je: »O, to je mala reč. Ti mi prepustiš polovico dedščine z daritvijo med živimi. Otrok nimava, torej gre. In tako bi zamašila vsem napastnikom usta.«

Oporekla je nekoliko nestrpno: »Tudi tega ne vem, kako bi zamašila napastnikom usta, ko je vendar pri notarju akt, in ga je Vaudrec podpisal.«

Vzrasel je: »Ali ga morava res kazati in na steno nabiti! Ti si pa res zabita. Rekla bova, da nama je zapustil grof de Vaudrec svoje premoženje, obema, vsakemu pol... No, vidiš... Sploh pa, brez mojega dovoljenja ne moreš volila niti sprejeti. Jaz ti ga dam, toda samo pod tem pogojem, da deliva, s tem se rešim zasmeha pred svetom.«

(Dalje prihodnjice.)

osebno opazko — pač pa javno zastopam svoje uverenje, da je naravnost nedostojno, pri oddaji podpora iz deželnih sredstev predvsem gledati na strankarsko pristojnost dotičnega prosilca. Oni, kateri tako postopa, po mojem prepričanju ni več »gentleman«. S tako pristranostjo se zastuplja narodni organizem, kojega ohraniti v njegovi čistosti in neomadeževanosti mora biti vendarle sveta dolžnost slehernega poštenega narodnega zastopnika. Ta udarec s pasjim bičem je zasekal v licemerski obraz S. L. S. krvave lise, katere ne bodo nikdar izbrisane! (Burno odobranje.)

Kjer pa gospodarsko izstradanje ni mogoče, tam si deželnoobdorska večina pomaga, interpretirajoč nad vse meje dostojnosti liberalno svojo oblast, z neznošnimi persekucijami naprednjakov in zlasti naprednih občin in naprednih županov, v kolikor teh občin navzlic zvesti pomoči c. kr. deželne vlade še ni mogla spraviti pod jarem klerikalnih gerentov. Poznam naprednega župana, kateremu se je prisodila globa po 200 K, ker ni hotel ad audiendum verbum v župnišče pred dr. Lampeta, ki je bil v dotični občini navzoč kot klerikalni agitator, in ista kazn izrekla se je zoper župana, ki je bil mnenja, da ni zavezan raznašati po cebi občini letakov za živinska predavanja rectius klerikalne agitacijske shode. In brez zaslišanja se je izrekla neke najostrejša graja ter zapretila kazn 200 K odstopivšemu županu na golo nedokazano trditve njegovega naslednika, da je zapustil baje cel kup neresenih aktov. (Čujmo! Čujmo!) Seveda bo tukaj o teh in sličnih slučajih spregovorilo zadnje besedo upravno sodišče!

Da stoji v vrsti tako preganjanj občin poleg Idrije na prvem mestu Ljubljana, je pač samo ob sebi umevno!

Kar se tiče tistih dalekosežnih deželnih podjetij, ki navdajajo s skrbjo vse poznavalce razmer, si danes ne morem prisvajati še nobene definitivne sodbe. Občudovati pa moram pogum tiste gospode, ki zapu razpolaganje in spekuliranje s tako ogromnimi vsotami človeku, na eni strani neizkuščenemu, na drugi strani pa navdse strastnemu, kakršen je finančni minister dr. Lampe. Tudi velikanski rezervoar 10 milijonskega melioracijskega posojila ni neizčrpan in nikdar bi se ne smelo pozabiti, da gre tu za izposojeni denar, katerega bo treba obrestovati in tudi vračati. Dovolitve tega posojila od strani vlade bila je sploh največja koncesija klerikalni stranki, ki je vzbudila v raznih ministrstvih največje začudenje, in radoveden sem le, kake koncesije je morala dovoliti klerikalna stranka za to odobrenje na račun naših narodnih težj? Navzlic temu mogočnemu orožju pa bi razmere v našem deželni dvorcu ne bile mogle nikdar dozoreti tako daleč kakor so, ako bi naši klerikalni stranki ne stal ob strani v brezpogojni zvestobi in pokorščini deželni predsednik baron Schwarz, kateremu na podlagi mojih izkušenj na tem mestu ne morem odrekati priznanja, da je najzgrizenejši sovražnik naše narodno-napredne stranke, in zlasti napredne Ljubljane. Radi tega nam bržčas tudi čez 2 leti, ko se bo vnovič odločevala usoda kranjske dežele, ne bo pričakovati na Bleiweisovi cesti objektivnosti, temveč boriti se nam bode s klerikalno-vladno koalicijo. Čaka nas torej težak boj, za kateri že danes moramo brusiti orožje in tudi od naše strani iskati — zveze. V svrhu, da se stare koruptni terorizem vladajoče stranke, nam mora biti dobrodošel vsak zaveznik, ki ne zahteva od nas žrtve na račun naše vesti in našega narodnega poštenja. Napoljupravičnosti se lahko srečamo z vsakomur! In hvaležna nam bo cela dežela, če se nam z združenimi močmi posreči, da ustanovimo zopet zdrave in pošteno razmere. V to pomoči naša požrtvovalnost in vztrajnost, v to svrhu proč z vsako malodušnostjo. Naprej do zmage! (Viharno, dolgotrajno odobranje.)

Nato govori ravnatelj gospod

Ivan Hribar.

Obnavna, ki se je predzadnja dva dneva preteklega tedna vršila, kaže nam, s kakšnimi ljudmi se ima narodno-napredna stranka boriti. Vozil sem se pred dobrim mesecem s češkimi državnimi poslanci raznih strank z Dunaja v Prago. Začeli so sami pogovor o denunciacijah dež. odbornika dr. Lampeta proti Ribnikarju in soglasno njihovo mnenje je bilo, da bi na Češkem kaj takega bilo nemogoče; če bi se pa vendar našel tako podel denunciant — taka je bila njihova sodba — potem bi se združile proti njemu vse češke stranke, pa naj so med njimi še taka politična nasprotstva. Čutil sem kot Slovenec, kaj ta soglasna obsodba najostrednejše strasti, strasti denuncianstva pomeni in sram me je bilo v dno duše,

da je denunciant Slovenec. Žal, da nisem mogel odgovoriti, da bi velike mase slovenskega naroda enako, kakor bi to bilo prosvetljenemu češkemu narodu, čutilo moralno obsodbo, katero na podobni način izraža nad njim ves politični svet. Pač pa sem jim dal zagotovilo, da se vendar najde v slovenskem narodu še dovolj energije za neizprosno boj proti ljudem, ki so tako nizko padli, da jim je denunciantstvo, o katerem je znano, da ga uganjajo proti narodno-napredni stranki že leta in leta, glavno orožje.

Slišali smo danes o tej energiji iz vseh gospodov predgovornikov. Veselo znamenje je to, kajti ko bi ne imela nastopiti reakcija po tolikih dokazih političnega nasilja, kakor ga doživljamo v deželi naši v poslednjih letih od klerikalne večine, potem ni bilo nad našim narodom za obupati. A za obupati ni; za to ste mi pričali, za to so mi pričali vsi oni, ki tudi zunaj dvorane z nami simpatizirajo in pričakujejo načrta, po katerem jih popeljemo v boj proti demoralizaciji in proti nasilju. In ta boj mora biti zmogovit, kajti maščevalno gospodarstvo, katero je upeljala klerikalna stranka v naši deželi, bode od dne do dne množilo vrste naše z bolj in bolj navdušenimi bojevniki in to tako dolgo, dokler ne bode strta njena strahovlada. Razume se pa samoposebi, da se moramo na boj pripravljati: ne strašimo se ga, saj življenje ni nič drugega, ko boj od rojstva do groba!

Pri naslednji točki dnevnega reda razpravljalo se bode o organizaciji naše stranke. Sklenilo se bode na kak način naj ustanavlja nove trdnjave narodno-napredne stranke; izvrševalni odbor bode pa imel izvršiti sprejete predloge. — Bližajo se deželnoobdorske volitve. Le-te bodo pokazale, ali bode res klerikalna stranka tudi še naprej gospodarila v deželi z ono brutalnostjo, kakor doslej; pokazale bodo, če se naše ljudstvo strinja z maščevalnostjo, katero propovedujejo brez vsakega srma voditelji klerikalne stranke; pokazati morajo, je-li v našem narodu že popolnoma zamrl čut za pravičnost, kajti ako ni, tedaj morajo pri prihodnjih deželnoobdorskih volitvah volilci zagrebiti, da nikdar ne priznavajo nauka, po katerem naj bi deželni, ki ne stoji v taboru klerikalne stranke, bili brezpravni, po katerem naj bi se njim odrekale vse one dobrote, ki jih iz deželnega premoženja uživajo klerikalci. Zato pa je treba poučevati, treba mu je odpirati oči, treba ga pripravljati na veliki dan bodočih volitev, na oni dan, ko se bode bila glavna bitka. »Vae victis!« zaklical je z brezpriimernim cinizmom bivši deželni glavar Šuklje narodno-napredni stranki v deželni zbornici: »Vae victis!« rjovelji bodo za njim oni sedanji voditelji klerikalne stranke, ki v tem cinizmu šuklje-ta še prekašajo, ako nam naše delo ne omogoči širom slovenske domovine radostno zaklicati: »Victoria!«

Priljubljeni smo torej na boj! Po znanega vojskovedje izreku pa je za vojskovanje potreba troje stvari: prvič denarja, drugič denarja, tretjič denarja. Bodo mi li mi na tak nauk pozabili, bomo li res znašali se samo na navdušenje, katero navdaja naše vrste? Skrajna zmeta bi to bila, — zmeta, ki bi se hudo maščevala! Visoko cenim trdno prepričanje onih, ki so po vsem pritisku in vseh zlih izkušnjah zadnjih let neomahljivo ostali v naših vrstah; divim se navdušenju onih mnogobrojnih naših pristašev, kateri čakajo samo smotrenega načrta, da pojdejo v boj. A vojska se ne pripravlja samo z navdušenjem, temveč tudi z realnimi sredstvi. Najboljši dokaz za to imamo v naših nasprotnikih, kajti kadar se le-ti spuste v boj, tedaj razpolagajo s skoro neusahljivimi gmotnimi viri.

Naša dolžnost mora zatorej biti, da si tudi mi preskrbimo virov in tu mi ne preostaja drugega, kakor apelovati na rodoljubno požrtvovalnost vseh somišljenikov. Res je, malokje imajo toliko narodnega davka, kakor ga imamo pri nas na Slovenskem; zlasti hudo zadene to Ljubljančane in med njimi posebno nekateri, ki morajo neprenehoma imeti odprte roke, kadar se poteka na njihova vrata. Vzjel sem si trud, da sem po svojih beležkih približno sestavljal, koliko sem od leta 1876, do danes žrtvoval v narodne namene in če to vsoto obrestujem, kaže mi rezultat, da bi za ta denar lahko imel najlepšo vilo na najlepšem mestu v Ljubljani. Mnogo jih je med vami, ki ste ravnотoliko in še več žrtvovali. A kakor meni ni žal za vsotice, ki sem jih polagoma izdajal, ne da bi bil čutil, da sem jih izdal, tudi vsem ostalim tega žal ne bode. So namreč trenutki, ko človek rad dá, ker z navdušenjem da.

Zato pa se nadjam, da se požrtvovalnost v naši stranki vnovič vzbudi za institucije, ki je po mojem

mnenju še veliko večjega pomena, kakor družba sv. Cirila in Metoda, katere je nam vsem prirasla k srcu in katero vzdržuje izključno le narodno-napredna stranka. Naj propade narodna stranka, naj zagospoduje na vseh poljih klerikalna stranka, pa je zadnja ura bila tudi družbi sv. Cirila in Metoda. Zato pa pravim, da moramo ustvariti položaj, ki bode omogočil nadaljni obstoj vseh kulturno in politično važnih institucij narodno-napredne stranke; a tak položaj ustvaril bomo le, ako nam bode na razpolago vojna blagajna. Ta vojna blagajna je naš »Narodni sklad« in moj klic gre danes do vas, da je treba za »Narodni sklad« organizovati smotreno nabiranje. Kako naj se to nabiranje organizuje, preudariti bode imel izvrševalni odbor; za danes bi si dovolil dati le nekaj migljavce. V vsakem večjem kraju v naši deželi naj bi se parkrat na leto ali ako to ni mogoče, vsaj vsako leto enkrat prirejale veselice, katerih čisti dohodek naj bi bil namenjen »Narodnemu skladu«. Saj so se pogostoma slišali ugovori proti veseliciam, toda po mojem mnenju brez povoda. Ravnotako kakor se romanje nikdar ustavilo ne bode zato, ker najde na njem kmet razvedrila in zabave, ravnotako ne bo nikdo odpravil veselice. Panem et circenses! klicalo je že rimsko ljudstvo, ravno to je zahtevalo ljudstva širom zemeljske oble. In tudi pri nas ni drugače! V človeški naravi je namreč, da si po trudopolnem delu išče zabave in zato vidimo, da se širom naše domovine prireja od leta do leta več veselice. Izkoristimo to in glejmo, da bodo te veselice imele tudi kak etičen namen. Tak etičen namen pa je, ako njihovi dohodki prihajajo spoštnosti v korist.

Silno velike važnosti se mi pa tudi zdi, da se povsod organizuje nabiranje rednih prispevkov. Od takega nabiranja sicer ni pričakovati, ako izvzamemo Ljubljano, bogve kako velikih dohodkov, a nekaj dohodkov pričakovati je vendar. Zato naj bi se v vsakem večjem kraju dežele našli moške, ki bi se kot nabiralci prostovoljno postavili v službo narodno-napredne stranke. Tem bi se nadel častni naslov »narodnih davkarjev«. Dolžnost teh narodnih davkarjev bi bil, da poleg rednega nabiranja porabijo vsako priliko, zlasti kadar se zbere kje kaka veselja družba, kadar je kje kaka svatovščina, kak šhod ali kaj podobnega, da zbirajo za »Narodni sklad«. Od take organizacije, ako bodo dotičniki, ponosni na častno svojo službo, v korist stranke vršili jo s primerno gorečnostjo, pričakovati je po mojem mnenju jako velikega uspeha.

Se so pota, po katerih se more priti do okrepitve »Narodnega sklada«, toda le-ta pridržuje si naznaniti izvrševalnemu odboru, odnosno finančnemu odseku izvrševalnega odbora, ker ne kaže, da bi o vseh podrobnostih govorilo se pred široko javnostjo. Naglašati pa moram že tukaj, da morajo v finančnem odseku biti ljudje, ki imajo voljo do dela in ki bodo svojo nalogo smatrali resno; zlasti »glavni narodni davkar« bodei neutrdljiva oseba. Ako se finačni odsek na ta način ne konstituira, izgubila se bode vsa akcija v pesek, kakor se je to že parkrat zgodilo. Še enkrat pa naglašam, dragi tovariši in somišljeniki, ako hočemo priti do zmage — in to moramo — tedaj skrbimo vsi skupaj, da se naša vojna blagajna okrepi!

Burno odobranje in živahni pozdravi so bili dokaz, da so govornikove besede popolnoma odgovorjale željam zbranih zaupnikov. Nato je prevzel vodstvo shoda podžupan dr. Triller, ter podelil besedo profesorju

Reisnerju.

ki je govoril o organizaciji zlasti kmečkih občin. Iz umevnih razlogov, ki nam jih zapoveduje previdnost nasproti našim političnim nasprotnikom, ne moremo iz njegovega temeljitega in vseskozi stvarnega govora, ki je podal mnogo dragocenih iniciativ za organizacijo napredne stranke prnesti ničesar. Istotako nam taktični oziroma prepovedujoče podrobno govoriti o izvajanjih nadaljnjih govornikov, ki so imela za predlog navsote in načrte za organizacijo narodno-napredne stranke v mestih in na deželi.

Nato je prečital predsednik sledečo brzobjavko:

Sbojevnikom v boju za narodno osamosvoje in proti kulturni ter gospodarski zaslužnosti naroda pošiljamo iskrene pozdrave tem presrečnej v trenutku, ko praznujemo naprednjaki dve zmagi, zmago napredka slovenskega sokolstva in zmago resnice nad klerikalnim denunciantstvom. Obilo uspehov delu, ki bo sledilo vašim današnjim sklepom! — Izvrševalni odbor narodne stranke za Štajersko.

Govoril je nato zastopnik Bele Krajine g. Mazelle. Njegov govor, ki je bil zelo temperamenten so poslalski sprejeli z živahnimi odobravanjem. Bavil se je z organizatoričnim vprašanjem ter naslikal možnost, da hodijo meščani in kmečki volilci skupno v boj za narodno in napredno misel.

Zastopnik Gorenjske Marinček je govoril nato o težnjah in potrebah in zahtevah Gorenjske, Zaupnika Gangl in dr. Ivo Jarc sta se oprostila. Za Dolenjsko je govoril zaupnik Rus.

Nato je tajnik političnega društva »Vodnik« v Sp. Šiški g. Šega predlagal 2 resoluciji glede sestave občinskega katastra in razširjenja naprednega časopisja.

Govoril je nato, viharno pozdravljen g. tržni nadzornik Ribnikar. Bavil se je zlasti z razmotrivanjem šans v kmečkih okrajih za zmago narodno-naprednih kandidatov.

Končno je govoril še prof. Reiser ter je stavil urednik Rasto Pustostlesšek predlog, da naj se ustanove posebne krajevne organizacije, jeseni pa naj se skliče zopet shod zaupnikov in delegatov teh krajevnih organizacij v Ljubljano.

Na to je bila soglasno sprejeta od tržnega nadzornika Ribnikarja stavljena resolucija.

Izvrševalnemu odboru se naroča, da takoj sestavi na podlagi že obstoječih in bodočih naprednih lokalnih organizacij 1. centralni volilni odbor za mesta in trge, ter 2. enega ali več centralnih volilnih odborov za deželo. Naloga teh centralnih volilnih odborov naj je bodisi v Ljubljani, bodisi po posameznih v ta namen določenih okrajih prirejati stalna mesečna posvetovanja, kojih dolžnost je izvršiti v sporozumu z izvrš. odborom pripravljala dela za prihodnje deželnoobdorske volitve.

Ob zaključku tega za narodno-napredno stvar velepomembnega shoda je župan gospod

dr. Ivan Tavčar

izrekel vsem udeležencem, ki so se zbrali v tako impozantnem številu, zahvalo eksekutivnega odbora.

Cenjeni somišljeniki! Zagotavljam vam, da bo eksekutivni odbor vse vaše nasvete skušal izvesti in uresničiti vse vaše želje, vendar pa ne morem prikriti, da to ne bo šlo tako hitro, kakor si predstavlja ta ali oni. Delo je težavno in zahteva mnogo moči ter vašega najkrepkejšega sodelovanja. Polagoma bomo napredovali če bomo imeli zaslanbo na svojih zaupnikih tudi po deželi. Pri tem pa nas ne sme strašiti morda kak hipni neuspeh. Vsi na delo! Najboljši naš agitator pa bodo krivice, ki jih vedoma dela deželni odbor davkoplačevalcem!

Viharno odobranje je sledilo govornikovim besedam, kakor je načelnik narodno-napredne stranke g. župan dr. Ivan Tavčar zaključil ta nad vse pričakovanje sijajni shod.

Štajersko.

Iz Celja. Na slovensko-nemških gimnazijah se je končalo v soboto dne 6. julija šolsko leto z običajnimi slovesnostmi. V skrbno sestavljenem in preglednem letnem poročilu je na prvem mestu nadaljevanje zanimive razprave prof. Jos. K o ž u h a o »krščanskem štetju po praznikih ali po Veliki noči.« Za razpravo je natisnen nekoliko neokusen nekrolg pok. profesorju Ivanu Fonu. Zagrešil ga je prof. A. Cestnik. Iz šolskih poročil posnemamo, da je delovalo minulo šolsko leto na zavodu 8 profesorjev in 3 učiteljev za neobvezne predmete. Učencev je bilo začetkom šolskega leta 188+5, koncem pa 165+4. Učni uspeh je imenovat zelo ugoden: 25 učencev je izdelalo z odliko, 114 pa z dobrim uspehom. Padlo jih je 23. Trije imajo poskušnje. Iz Spod. Štajerija je bilo 165+4 učencev, iz Celja samega in okolice 26+2. Za »Podporno društvo« se je lansko leto nabralo 1700 K 20 vin; na odlisnem mestu stoji med darovalci celjska Posojilnica in Južnoštajerska hranilnica s podporami po 500 K. Dijaška kuhinja je dajala 52 učencem na teden 198 kosil. — V soboto so se vršili sprejemni izpiti za prvi razred. Sprejetih je bilo 40 fantov in eno dekle. Želeti bi bilo, da bi se tudi v jesenskem terminu oglasilo prav mnogo učencev za ta zavod.

Narodnostne zanimivosti z meje. »Marb. Zeit.« vabi na neko nemškounacionalno slavnost k znanemu Reiningnerju v Poličko vas, na kateri bodo nemški lovci priredili posebno slavje »dem wackeren Deutschen«, posestniku Reppnigu iz Cirknice. Ta mož je postal znan kot predsednik šentiljske podružnice, v čije odboru sedi mirno z odbornikom »Slov. Straže« Thalerjem in dela »gospodarsko« v prvi vrsti nemškutarsko

politiko. Ali mislite, da je prišlo tistim marljivim klerikalnim brambovcem ob meji kedaj na misel, da bi nastopili proti Reppnigu? Kaj se! — Na tem mestu se še dotaknemo druge podrobnosti — Torej: Pradotaknemo druge podrobnosti. Pragerski postajenačelnik Schneider je postal nadredivent. Nemški listi pišejo, da zaradi njegovega politiziranja in divjanja proti slovenskemu delavstvu na Pragerskem. Vidi se, da je dobila zloglasna volksratavska klika tudi že ožulčen vpliv na imenovanje na Južni železnici.

O pogajanjih za delazmožnost štajerskega dež. zbora piše »Marb. Zeit.«: »O pogajanjih, ki se vrše sedaj za delazmožnost štajerskega deželnega zbora, si tudi ne moremo nič kaj dobrega misliti. Vse se je na skrivnem insceniralo, skriva se tudi tiste predmete, okoli katerih se suče ta krvava kupčija, ravno tako kakor bi spodnještajerski Nemci (!!) ne imeli nič pravice slišati o tem, kar se kuha v Gradcu. — In tako gre dalje. Videti je, da bo takozvana Wastianova skupina namenoma preprečila vsako spravo v Gradcu. — »Straža« in »Slovenec« se omejuje ta na citate iz nemških listov o pogajanjih. Ali tudi pristaši teh listov ne smejo ničesar zvedeti o pogajanjih?

Razpisana učiteljska mesta: Na dvorazrednici v Soboti ob koroški meji, mesto nadržitelja. Prvi plačilni razred, prošnje do 20. t. m. Dalje na petrazrednici pri Mali nedelji mesto učitelja ali učiteljice, 2. plač. razred, prošnje do 1. avgusta in na petrazrednici pri Sv. Ani na Kremerku mesto učitelja ali učiteljice, 3. plač. razred, prošnje do 18. julija.

Sokolski zlet v Sevnico dne 14. julija. Mladi sevniški Sokol pripravilja za 14. julija veliko veselico, združeno z okrožnim zletom posavskih sokolskih društev. Udeležijo se tega zleta tudi bratska društva sosednih okrožij in svojo udeležbo sta prijavi-la celo »Hrvatski Sokol« in »Srbski Sokol« iz Zagreba. Priprave so v polnem teku, da se kolikor mogoče dostojno sprejme mile goste, kojih je, sočejo po splošnem zanimanju, pričakovati v obilnem številu. Je pa tudi res potreba, da se Posavje začne zanimati za Sevnico, kjer so v novejšem času začela tla postajati jako vroča. Za goste bo skrbnjeno v vsakem oziru. Jevstvine, izvrstna domača vina, budjeviško pivo, karkoli si bo srce zaželelo, vsega bo dovolj. Ako bodo koga pete srbele, mu bo te bolečine drage volje preganjala slav. godba »Pazniškega društva« v Trbovljah. Sevniške narodne dame, ki so z znano požrtvovalnostjo prevzele oskrbo šotorov, jamčijo, da se mu ne bo slabo godilo, kdor bo iskal krepčila; da bodo lačne nasitile, žejne napajale, a kar je važno, da jih pri tem ne bodo — skubile! Zato, dne 14. julija vse v Sevnico!

Oficijalno poročilo hmeljarske zveze v Žatecu z dne 1. julija 1912. Č e š k o : Žatec in okolica ne bode pridelala toliko hmelja, kakor v normalnih letih. Hmeljarsko društvo mesta Žatec poroča, da so 3/4 vseh hmeljskih nasadov prav lepe, 1/4 je še dobra in le mali del je slab; potemtakem je stanje hmeljske rastline v mestni okolici prav lepo in navdaja hmeljarje z najboljšim upanjem. Žateško okrožje in tudi žateški okraj sta trpela po toči in je stanje hmeljske rastline manj ugodno. O uštje (Auscha) poroča prav ugodno. Tudi zaostali nasadi se popravljajo. Pole p. Zdravi nasadi so se vsled ugodnega vremena zelo popravili; zaostali pa tudi ugodno vreme ni pomagalo. Vobče se lahko reče, da je stanje hmeljske rastline v našem okolišju srednje. Dub. Stanje hmeljske rastline se zamore v naši okolici označiti kot prav dobro. Moravsko, Štajersko in Sedmograško poročajo le o srednjem stanju hmeljske rastline in je potemtakem v teh deželah upati le na bolj pičlo trgatve. Zg. Avstrijsko poroča ugodnejše. Bavarsko: H o l e d a u 2/3 prav dobra, 1/3 srednja in 1/3 slaba in prav siaba. Na obilo trgatve tukaj tudi pri najugodnejšem vremenu ni upati. Spalt. Stanje hmeljske rastline je vobče zaostalo; hmelj je dorastel komaj do 1/2 drogov, le tukaj in tam do 3/4 visokosti. Okolica H e r s b r u c k blizu Nürnberga kaže enakomerno, ugodno stanje hmeljske rastline. Bavarsko je leta 1911, pridelalo na 17.375 ha komaj 96.000 centov po 39 kg. Letos je upati, da bode množina večja. V i r t e n b e r š k o poroča o srednjem, B a d e n s k o i n A l z a c i j a pa o dobrem stanju hmeljskih nasadov. A n g l e š k o je poročalo o veliki množini mrčesa, katero je napadalo hmeljske nasade; sedaj pa prihajajo ugodna in tudi prav ugodna poročila. Takšna poročila prihajajo tudi približno iz B e l g i j e. V okolišju Dubna na Ruskeje je toča in nevihta povzročila v hmeljskih nasadih obilo škode. I z A m e r i k e pa ni poročila o stanju hmeljske rastline.

30letnica šaleške Čitalnice v Šošanuju. K slavnostnemu zborovanju dne 14. t. m. ob pol 11. dopoldne se priglašajo vedno še novi delegatje vrlih društev, ki umevajo težko, pa našo vzvišeno narodno obrambno nalogo. Na dnevnem redu dopoldanskega zborovanja je: pozdrav došlih delegatov drugih društev, slavnostni govor, poročilo tajnika, slučajnosti. Popoldan ob 2. velika ljudska slavnost na vrtu: Pozdrav, telovadni nastop Sokolic in Sokolov, petje, godba, šotori in druga razvedrila. Vstop 40 vin. Zvečer ob 8. v gledališki dvorani Ljudskega doma: »V dolini«, alegorija, razna zabava v vseh zgornjih prostorih, kakor »Pri poskočnem Janezu«, v »Turški kavarni«, v »Poharski kleti« i. t. d. Posebna vabila se ne pošiljajo, zato prosimo tem potom, da prihiiti vse, kar čuti iskreno narodno, dne 14. julija t. l. v Šošanu! Mi hočemo živeti, mi nečemo umreti!

Iz Ormoža nam pišejo na zadnji umazani napad v »Straži«: Tistega individuum, ki je zaradi poverbe stal pred sodiščem in je danes po milosti klerikalni kruh v Ormožu, nič ne briga naše delo in tudi ne naša potovanja. Slovenci smo živeli in delali v Ormožu, dokler nas niso napadli klerikalni sleparji, in bodemo še živeli posled. Značilno dovolj, da »Straža« od takega človeka sprejema dopise. Za to družbo velja znani nemški pregovor: Povej mi, s kom občuješ, in povem ti, kdo si! Amen.

»Straža« in Ribnikarjeva afera. Ne bomo še posebe izražali velikega veselja, ki nas je na Štajerskem prešinilo ob novice, da je sodišče — in ne porota! — oprostilo tržnega nadzornika Ribnikarja, katerega so ovdaj glavni voditelji »Slovenske ljudske stranke« sodišču. Do kosti so sedaj osramočeni ne samo klerikalni denuncijantje v Ljubljani, temveč tudi njihovi somišljeniki in prijatelji na Štajerskem, v deželi torej, kjer so se začeli septembrski izgredi in kjer smo prestali Slovenci v Ptuj, Celju in Mariboru takrat toliko grotne škode in preganjanja. Kdor je sam videl in doživel Ptuj, Celje in Maribor, mu ostane divjanje nemške mularije v neizbrisnem spominu — in sramote zaradi, ako sliši in čita, da so Slovenci sami denuncirali Slovence zaradi septembrskih demonstracij v Ljubljani, v Ptuj, Celju in Mariboru se ni našlo med najbolj zavrznenimi nemškutarskimi eksistencami denuncijantov, kakor so slovenski deželni odborniki in klerikalni voditelji na Kranjskem. Ravno vočigled temu za slovenske klerikalce večno sramotnemu Ribnikarjevemu procesu v Ljubljani, je ptujski »Štajerc« škodljivo željno spominjal državnega poslanca Brenčiča, da je ptujska policija leta 1908 njegovega brata prijela in zaprla. Ta mož je bil obsojen na tri tedne ječe zaradi septembrskih dogodkov in še vzeli so mu denarja 260 K, katerega ni nikoli več videl. A še grje ko ptujski »Štajerc«, časnikarski čituti okrog »Tagespošte«, političnega evangelija nekaterih spodnještajerskih rodoljubov in arični hujskački okrog Schufentblatt, je pisala mariborska »Straža«. S kakim veseljem je že te tedne, kar je bil g. Ribnikar v preiskovalnem zaporu, konstatirala to za Slovence tako sramstveno dejstvo! In v petek je poročala, da so vse priče izpovedale, da je imel Ribnikar pred ljubljansko kaznino nagovor na množico, kjer jo je hujskal, da je razbijala šipe ... In izpovedi prič so (hvala Bogu!) za Ribnikarja precej obtežljive, spravljajo pa tudi magistrat ljubljanski in mestno policijo v kaj čudno luč ... Tako gre to dalje. Tako piše slovenski list o ljubljanskem magistratu, katerega itak že dovolj obrekujejo Nemci. Zavedni spodnještajerski Slovenci, ali vas ni sram »Straže«, njenega šef-urednika dr. Korošca, dr. Hohnjeca, dr. Benkoviča, dr. Verstovška in cele njih čedne kompanije?

Koroško.

Pri St. Vidu ob Glini je pogorela velika baraka železniškega stavbnega podjetja. Zgorelo je posebno veliko orodja.

Napad na smodnišnico v St. Vidu. Kakor smo že včeraj kratko na drugem mestu poročali, se je izvršil predsočnem okoli 11. ure ponoči napad na smodnišnico pri St. Vidu ob Glini. V smodnišnici je nagromadena velika množina različnega streliva in netiva. Napad se ni posrečil. Okoli 11. ure je zapazil stražnik dve osebi, ki sta se previdno bližali smodnišnici. Trikrat jih je pozval, da naj obstaneta, toda napadalca se za klice nista zmenila. Šla sta naprej. Nato je vojak ustrelil. Napadalec sta po streli pobegnili in se izgubila v bližnjem gozdu. Pri zasledovanju napadalcev so odkrili nedaleč od smodnišnice izkopano globino v zemlji, ki je bila umetno pokrita z grmovjem. V njej sta se napadalca čez dan skrivala. V globini so našli nekaj razstreliva. Straža je obvestila vojaško oblast, ki je poslala takoj oddelek huzarjev v

ojačenje straže. Napadalcev niso izsledili, poskušeni napad je povzročil med vojniki, posebno pa med občinstvom v okolici veliko razburjenje, kajti eksplozija bi bila usodna, ker je v smodnišnici velika zaloga najrazličnejšega streliva in netiva.

Primorsko.

Iz državno-železniške službe. Za uradniške aspirante so imenovani B. Mozetič in Leo Bakšič za Podbrdo, Alojzij Eberšič za Pazin, M. Hočevar za Pulj in E. Planko za Vodnjan. Prestavljeni so: Josip Doležal, oficijal in postajenačelnik v Cerwinjanu. Danjel-Kobdil kot postajenačelnik v Kočevju, Josip Znidaršič, asistent na Opčini kot postajenačelnik v Danjel-Kobdil, Franc Kotnik, oficijal v Trstu k ravnateljstvu S. J. Carrara, adjunkt v Pulju v Trst, inženir Ernest Schönhöfer, stavbni asistent iz Trsta na Jesenice. V pokoj je šel Ivan Ulrich, adjunkt v Trstu.

Delavec proti uradniku. V Krminku je napadel železniški delavec Alojzij Primož uradnika Maksa Kalvaha, ker ga je ta svaril zaradi nerednosti v službi. Delavec je udaril Kalvaha s 2 kg težko utežjo in ga težko ranil. Nato je Primož pobegnil v Gradišče, kjer se je sam javil policiji.

Okraden krošnjar. Na Opčini je nočeval snoči v nekem seniku krošnjar Šimen Segar. Ponoči mu je ukradel neznan tat denarnico, v kateri je imel krošnjar celo skupilo od delj časa v znesku 320 kron.

Umri je v Trstu nenadoma blagajnik Kreditne banke, 64letni Anton Guštin. Zadel ga je kap, bil je takoj mrtev.

Centralna tržnica v Trstu. Občinski svet tržaški je sklenil, da pošlje študijsko komisijo, ki bo obstajala iz magistratnega asesorja dr. Manzutta, mestnega stavbnega ravnatelja inž. Bocossija in enega tržnega komisarja v Monakovo, da prouče tamošnje tržne naprave in svrho gradbe nove centralne tržnice v Trstu.

Predrzen vlom. Ko je hotel snoči ob 8. uri neki uradnik trdke Sofianopolu v Trstu na cesti Lazaru iti v urad, je našel vrata odklenjena, zaprta pa s kljuko in od znotraj zastavljena, tako, da jih ni mogel odpreti. Poklical je policijo, ki je vdrla s silo v pisarno. V sobi so našli navrtno železno blagajno, vse predale odprte po mizah in silen nered. Vlomilec je ušel skozi okno. Odnasel je denarja v in vrednostnih papirjev za 8000 kron. O predrznem vlomilcu nimajo še nobene sledi.

Ubegle opice. V okolici Vodnjana se potikata po drevju dve ukročni opici in pustošita sadno drevje. Opici sta poleg tega jako nagajivi in podita otroke s kamenjem in z nezrelim sadjem, ki ga mečeta na nje z drevja. Opici sta pobegnili iz posestva Balbada.

Potres. Seismografična postaja hidrografičnega urada v Pulju je zaznamovala snoči močan katastrofalni potres, čegar ognjišče je oddaljeno približno 8700 km, brzokotne v Osrednji Ameriki.

Zaradi družinskih preprirov se je zastropila v Pulju 26letna Katarina Komanova. Pila je phenilovo kislino, mož je našel doma ženo na postelji, ko je že umirala. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je kmalu nato umrla.

Stavka pekov v Zadru se še vedno nadaljuje, ker ne privolijo mojstri v to, da bi se skrčil delavni čas od 11 na 10 ur.

„Glasbena Matica.“

Snoči se je vršil v dvorani hiše »Glasbene Matice« občni zbor za minolo leto.

Zborovanje je otvoril podpredsednik gosp. okr. sodnik Mohorič, ki je po pozdravu udeležencev omenil izgubo zaslužnih članov: dež. sod. svetnikov dr. Volčiča iz Novoga mesta in dekana Gantarja. Društvo obhaja s tem letom 40letnico obstoja, katere pa ni obhajalo z javnimi slavji, marveč se je trudilo, da jo proslavi z intenzivnim delom. Izrekel je nato javno zahvalo vsem podpornikom Matice.

Za overovatelja zapisnika je imenoval gg. Pibernika in Sadržarja.

Nato je prebral tajnik Sadar tajniško poročilo, v katerem je podal kratko sliko o društvenem delovanju. Matica je imela tekom leta 14 učiteljev in 650, oziroma 461 učenec. »Glasbena Matica« je privedla koncem leta javno produkcijo učenec v »Unionu«. »Glasbena Matica« se je odklikovala tudi kot koncertni zavod in je privedila tekom leta 7 dobro uspešnih koncertov. Omenil je tudi knjižnico, ki je tekom leta precej

narasla. Tajnikovo poročilo je bilo z odobranjem sprejeto.

Nato je poročal blagajnik dr. Krevelj o blagajniškem stanju »Glasbene Matice«. — Društvo je imelo dohodkov 41.782 K 64 vin., izdatkov pa 43.838 K 18 vin., kar izkazuje primanjkljaj v znesku 2055 K 05 v. Primanjkljaj v tej izmeri je povzročilo to, da deželni odbor kljub opetovanim prošnjam za podporo še ni dal niti za leto 1911. glede podpore niti odgovora. Tudi so narasli v tem letu izredno veliki stroški za popravila društvenih hiš, kar v bodoče seveda odpade. Proračun za prihodnje leto izkazuje dohodkov 34.100 K in 50.990 K izdatkov — primanjkljaj 15.990 K.

Premoženje društva znaša na hišah, delnicah, terjatvah in efektih 124.719 K 14 vin. Dolg pri »Mestni hranilnici« znaša 49.598 K 55 vin., tedaj znaša čisto premoženje »Glasbene Matice« 75.120 K 59 vin. Poleg tega upravlja društvo pokojnišnje zaklad učiteljev, ki znaša koncem leta 6627 K 29 vin. Premoženje novomeške podružnice znaša 2947 K 90 vin. — Preglednik Pibernik je našel račune v polnem redu in predlagal blagajniku absolutorij, ki je bil soglasno sprejet.

Nato se je vršila volitev predsednika in 13 odbornikov. Za predsednika je bil izvoljen z vzklikom dosedanjí podpredsednik okrajni sodnik gosp. dr. Mohorič. Iz odbora so izstopili tekom leta gg. sodni nadsvetnik Andolšek, sodni svetnik odvetnik Kobler in dr. Bežjak.

V odbor so bili z vzklikom izvoljeni stari odborniki, namesto odstopivših odbornikov pa so bili izvoljeni gg. dež. sod. svet. dr. Papež, bančni uradnik, Mirko Gruden in profesor Ivan Skerlj. Za pregledovalca računov sta bila imenovana gg. Ivan Pibernik, davčni oficijal in računski revident pri finančnem ravnateljstvu Ju h.

Za glasbeno umetnost in za društvo zaslužnega člana skladatelja p. Hugolina Sattnerja je imenoval zbor na predlog predsednika gosp. dr. Mohoriča za častnega člana »Glasbene Matice«.

Ker se k slučajnostim ni nihče oglasil, se je zahvalil predsednik z laskevimi besedami vsem udeležencem za sodelovanje in zaključil zborovanje.

Dnevne vesti.

+ Redna seja občinskega sveta bo v četrtek, dne 11. julija ob 6. popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: Javna seja. Naznanila predsedstva. Odobrenje zapisnika zadnje seje. Personalnega in pravnega odseka poročili: 1. o odloku c. kr. deželne vlade, s katerim se prepoveduje izvršitev sklepa občinskega sveta glede posredovalnega urada za mesto Ljubljano; 2. o sklepu direktorija mestne zastavljalnice glede zvišanja obrestne mere od posojil na vrednostne papirje. Finančnega odseka poročila: 1. o ponudbi A. Bega in F. Jemca za odkup nekaj mestnega sveta ob Tržaški cesti; 2. o ponudbi F. Zorca in A. Zakrajška za odkup nekaj mestnega sveta ob Kolesiji; 3. o prošnji Richarda Jakopiča glede nakupa njegovega umetniškega paviljona od mestne občine. Finančnega in šolskega odseka poročili: 1. o dopisu mestnega magistrata glede stavbišča za novo zgradbo III. mestne deške ljudske šole; 2. o prošnji društva »Mladike« glede prevzetja društvene vadnice v mestno upravo. VI. Šolskega odseka poročili: 1. o dopisu c. kr. mestnega šolskega sveta glede ustanovitve meščanske šole v Ljubljani in o prošnji meščanskega učiteljskega za personalno doklado; 2. o dopisu c. kr. mestnega šolskega sveta glede otvoritve dnevnega zavetišča na IV. mestni deški ljudski šoli. Stavbnega odseka poročila: 1. o ugovoru dr. Josipa Sajovica proti sklepu občinskega sveta glede premembe stavbnega sistema na Streliško ulico; 2. o ugovoru Hermine Paichel proti sklepu občinskega sveta glede določitve stavbnega sistema na njenem posesti; 3. o prošnji A. Dečmana in dr. E. Gallatie za razdelitev njunih parcel v kat. občini Poljansko predmestje na 10 stavbišč; 5. o prošnji stavbnega društva za železničarje za neko spremembo stavbnega sistema na njihovih parcelah ob Cesti v Rožno dolino; 6. o samostalnem predlogu občinskega svetnika Štefeta glede zveze ceste skozi Črno vas z Opekarsko cesto. Policijskega odseka poročilo o izvolitvi novega odbora gasilnega in reševalnega društva. Ubožnega odseka poročila: 1. o samostalnem predlogu občinskega svetnika Štefeta glede nadzorstva mestnih ubožnic; 2. o prošnji Marije Slabine za daljno brezplačno stanovanje v ubožnici; 3. o prošnji Marije Banovec za daljno brezplačno stanovanje v ubožnici. Direktorija mestnega vodovoda in elektrarne poročili: 1. o prošnji telovadnega društva Sokol za odpis več-

je porabe vode; 2. o prošnji Jerice Accetto za odpis večje porabe vode. Direktorija mestne zastavljalnice poročilo glede zvišanja članov temu direktoriju. Samostalni predlogi: 1. občinskega svetovalca Jegliča glede dklad učiteljskemu osebju; 2. občinskega svetovalca Tomaža Novaka: a) glede naprave javnega stranišča pri tobačni tovarni, b) glede tlakovanja Tržaške ceste pred tobačno tovarno; 3. občinskega svetovalca Ivana Štefeta glede orientacijskih naprav na ljubljanskem gradu. — Tajna seja. Naznanila predsedstva. Odobrenje zapisnika zadnje seje. Personalnega in pravnega odseka poročila: 1. o prošnji nekega uradnika mestnega magistrata za spremembo naslova; 2. o prošnji nekega uradnika mestnega magistrata za stalno imenovanje; 4. o prošnji nekega uradnika mestnega magistrata za pomaknenje v višji činovni razred. Finančnega odseka poročila: 1. o dopisu magistrata glede posmrtno četrti po pokojnem mestnem arhivariju Antonu Aškerču; 2. o dopisu županovem glede stavbnih doklad za zgradbo nove Nadvojvode Friderika ceste; 3. o prošnji nekega šolskega sluga za nadplačilo; 4. o prošnji nekoga šolskega sluga za podporo. Šolskega odseka poročila: 1. o prošnjah za razpisano mesto učitelja francoščine in slovenščine na dekliskem liceju; 2. o prošnji društva »Mladike« za dopust neki učiteljici mestnega dekliskoga liceja; 3. o prošnji neke otroške vrtnarice za adjutum. Direktorija mestnega vodovoda in elektrarne poročilo o dopisu mestnega magistrata glede vpokojitve nekega uslužbenca mestnega vodovoda. Direktorija mestne zastavljalnice poročilo o prošnji nekega uslužbenca za zvišanje prejemkov. Direktorija mestnega užitinskega zakupa poročili: 1. o samostalnem predlogu občinskega svetnika Štefeta glede oprostitve Barjanov od užitnine, kadar koljejo za silo; 2. o samostalnem predlogu občinskega svetnika Štefeta glede oprostitve Barjanov od plačevanja mestarine. Obrtnega odseka poročila o prošnjah za razne obrtne koncepcije.

+ O shodu narodno-naprednih zaupnikov poročila »Slovenec« tako, kakor je navajen: laže, natolcuje in denuncira. Toda za »Slovenec« denuncijacije, laži in obrekovanja danes živ krst ničesar več ne da, zato nas poslušajo »Slovenec« zabavljice povsem hladne. Značilno je, da je to pot »Slovenec« čisto pozabljivi štrevilo na shodu navzročnih zaupnikov. Mu je pač naravnost ogromna udeležba zlasti z dežele kar sapa zaprla. In temu se končno ni čuditi, saj so bili prisotni številni zaupniki z najoddaljenejših krajev naše dežele. Saj je še v soboto škofovo glasilo pisalo, da naprednjakov na Kranjskem več ni, a v nedeljo se je pojavilo v Ljubljani toliko somišljenikov napredne stranke, da so se prečastitim gospodom v Kopitarjevi ulici jete kar hlačice tresti, ker so se pač jeli zavedati, da je vzpričo fakičnega položaja vendarle nevarno igrati vlogo ptiča noja. Da, da, gospoda klerikalna, s »Slovenčevim« papirjem naprednjakov še ne boste ugonobili, nasprotno, prav lahko se zgodijo, da boste s takšnim vojevanjem sami izgubili bitko. Stranka, ki se vzdržuje na površju samo z nasilstvom in korupcijo, sloni na glinastih nogah, da semtertja zadostuje samo lahek piš, da se jo strmoglavji. Zato bi bilo pametneje, ako bi klerikalci nastopali malo ponižneje in se ne nahipovali tako kakor ona žaba v basoni. »Hochmut kommt vor dem Falle«, pravi nemški pregovor in nam se močno zdi, da se je ta pregovor že jel uresničevati na klerikalcih. Kar se tiče nedeljske narodne veselice, naj bodo klerikalci kar tihi, ker ve vsakdo, da govori iz njih samo bleđa zavist, da sami o takšni prireditvi niti sanjati ne morejo, kamoli da bi jo mogli prirediti. »Slovenec« pravi, da je bila na veselici »ena petina ljubljanskega prebivalstva« — to bi bilo okroglo 8000 ljudi, kar gotovo niso mačkine solze. Sicer pa povemo brunnemu »Slovenecu« na uho, da je bilo na veselici prodanih okroglo 14.000 vstopnic, kar pričča, ako odštejemo nedoelne otroke in starejše ljudi, da je bilo v nedeljo več kakor polovica ljubljanskega prebivalstva na strankarski prireditvi narodno-napredne stranke. In to nekaj pomenja! Vemo, da to dejstvo »Slovenca« silno peče in grize, zato mu hočemo izdati, da bo imel še nemirnejše noči, še eno skrivnost, to namreč, da bo nedeljska veselica vrgla za »Narodni sklad« dobrih — 10.000 K. Lepa vsota to, kaj ne, ki bi se prav dobitno prilegla klerikalni bisagi?!

+ Dr. Pegan se pere. Obravnava proti Ribnikarju je vrgla posebno luč na deželnega odbornika vojvodine kranjske dr. Pegana. Ta častilne Joštove hranilne knjižice, ki si je

pridobil primeren ugled že s tisto vlogo, ki je bila narejena za Kregarja in je na falotski način sumničala politične nasprotnike, je bil pri obravnavi razkrinkan kot falsifikator izpovedi tistih ljudi, ki so bili zaslišani pri deželnem odboru. Dr. Pegan je šele včeraj prišel do spoznanja, kaké infamije je bil javno pred sodiščem obdolžil. Kot prvi klerikalcec se je vsedel in spisal za »Slovenca« notico, v kateri pravi, da je vse točno zapisal, kar so mu pri zasliševanju povedale priče. Javnosti se ne bo težko odločiti, komu naj več verjame, ali dež. odborniku vojvodine kranjske dr. Peganu, ali pa tistim trem možem, ki so pred sodiščem govorili pod prisego in med katerimi je eden celo klerikalcec. Trije možje so pod prisego užgali deželnemu odborniku dr. Peganu sramotni pečat, da je zapisal nekaj drugega, kakor so po njem zaslišane priče izpovedale in da je na podlagi take falsifikacije napravil potem ovadbo, ki jo je podpisal njega vredni bratec dr. Lampe. Vojvodino kranjsko je sicer lahko sram, da ima takega deželnega odbornika, a kakršna je stranka, taki so njeni voditelji.

+ K aferi Ribnikarjevi! G. magistratni svetnik dr. Miljutin Zarnik je v navzočnosti g. odvetnika dr. Frana Novaka želel od državnega pravdnika dr. Hermana Neubergerja pojasniti glede njegovega obtožnega govora, v kolikor se isti nanaša na pričevanje g. dr. Zarnika pri obravnavi proti Ribnikarju 5. julija 1912. G. državni pravdnik je izjavil napram g. dr. Miljutinu Zarniku, da je hotel v svojem govoru le ugotoviti in izraziti svoje mnenje, da se izpovedba g. dr. Zarnika objektivno ne strinja z izpovedbami nekaterih drugih prič, ki so bile zaslišane v tej zadevi, da pa ni imel pri tem v mislih ali namenoma očitati g. dr. Zarniku kako subjektivno krivopričevanje. G. drž. pravdnik je izjavil, da če so se njegove besede tolmačile v drugem smislu, to tolmačenje ne odgovarja tendenci njegovega govora; žaliti osebno s svojim govorom ni hotel g. dr. Zarnika, kar je gori navedenima gospodoma lojalno podaril.

+ Ribnikar in Kregar. Do neba smrdi lopovstvo, ki so je storili klerikalci proti Ribnikarju. Da bi ublazili vtisk, ki ga je napravila sodna obravnava na vso javnost, se drznejo postavljati Kregarjevo afero v paralelo z Ribnikarjevo. Razložek je pa bistven. Sodna obravnava proti Ribnikarju je dokazala, da je Ribnikar nedolžen, sodna obravnava proti Kregarju pa je dokazala, da je Kregar res sleparil pri volitvah v trgovsko zbornico. Je pa še drug razložek. Ko so prišle pri trgovski zbornici na dan storjene sleparije, bi bil takratni predsednik Lenarčič lahko takoj napravil ovadbo, a tega ni storil, marveč je dogovorno z vodstvom narodno-napredne stranke namenoma opustil ovadbo z motivacijo, da narodno-napredna stranka tudi polit. nasprotnika ne mara spraviti v nesrečo. Narodno-napredna stranka ni ničesar storila proti Kregarju, tudi ko je prišla stvar v javnost, smo mi še dolgo molčali in molčali bi bili še dlje, da niso poskusili klerikalci z brezprimerno nesramnostjo celo stvar utajiti. Tudi ni nihče Kregarja ovdil, marveč se je začelo postopanje proti njemu uradoma. Nasprotno pa se klerikalci niso omeili na časnikarsko polemiko proti Ribnikarju, marveč so ga ovajali pri Laschanu in potem s pomočjo falsificiranih izpovedi prič ga denuncirali drž. pravdnictvu. To je bistven razložek in zato je prava nesramnost, delati paralele med Kregarjem, ki je sleparil pri volitvah v trgovsko zbornico in med Ribnikarjem ki ni ničesar slabega storil pri septembrskih dogodkih.

+ Vodja hrvaške stranke prava proti Susterščičevi politiki. Eden izmed vodij hrvaške stranke prava, bivši poslanec Stjepan Zagorac je priobčil v šibeniški »Hrvatski Riečici« članek, v katerem ostro kritikuje politiko slovenskih klerikalnih poslancev na Dunaju. Koncem svojega članka pravi Zagorac doslovno tole: »Mi moramo priti na čisto, morejo li in v koliko morejo in hočejo bratje Slovenci voditi hrvaško pravno politiko. Mi moramo vedeti, v koliko so oni voljni, da nam gredo na roko. Te meje se morajo strogo fiksirati in v teh mejah, samo v teh se ima gibati hrvaško - slovensko skupno politično delovanje. Zakaj samo še en tak dogodek in prenehalo bo za bodočnost vsako hrvaško-slovensko skupno delo, a stranka prava bo prenehala biti ona, kar je danes in kar mora biti v bodočnosti. Nobeden Hrvat, najmanj pa drugaš, ne more hoteti niti enega niti drugega. Razmerje med Hrvati in Slovenci, jasno precizirano, iskreno dogovorjeno, bo od koristi enim kakor drugim. Iskreno nad vse! Jaz niti danes ne morem razumeti, kaj je vodilo dr. Susterščiča, da je svojedočno

— ne da bi bil vprašan — izjavil, da se pri vojaških reformah ne sme zahtevati, niti dati nobenih koncesij! To bi lahko izjavil c. in kr. vojni minister, ne pa vodja »opozicije« južnih Slovanov v dunajskem parlamentu!

+ **Klerikalni spokorniki.** Znano je, da so slovenski klerikalni poslanci v zadnjih sedmih gospodarskega odseka v parlamentu kar divjali proti predsedniku tega odseka češkemu agrarcu Udržu. Naši klerikalci nimajo v parlamentu posebno mnogo prijateljev, a med temi redki mi vsaj navidezni njihovi prijatelji so bili češki agrarci. A še te so klerikalci s svojim nastopom v gospodarskem odseku odbili. Sedaj pa je prišel na klerikalce moralni maček in radi bi storjeno zopet popravili. Zato je včerajšnji »Slovenec« obšel plašč spokornika in piha češkim agrarcem tako-le na srce: »Afera, ki se je prigodila, se lahko pripeti tudi med prijatelji. Ko se poleže razburjenje, se pokaže, kaj je bilo. Nasprotniki si sežejo v roke in prijateljstvo more postati potem še močnejše. Ali bo tako, pokaže prihodnost.« — Tako ponižno in pohlevno govore sedaj, ko uvidevajo, da so jo zavozili, klerikalni — obstrukcionisti!

+ **Čuki na Vrhniku.** Poročali smo že kako lepo se je obnašal deželni odbornik vojvodine kranjske dr. Pegan na Vrhniku. Da bo slika popolnejša, naj navedemo še nekaj podrobnosti. Pegan je z deželnim avtomobilom rogovilil po Vrhniku. Navaden davkoplačevalec seveda misli, da je deželni avtomobil kupljen za uradno porabo, a to je zmotna. Klerikalci porabljajo deželni avtomobil za svojo privatno zabavo. Dr. Pegan se je hotel pri čukarski slavnosti na Vrhniku postavljati z deželnim avtomobilom in je kučiral sem in tja, kakor bi ga imel preveč pod kapo. Celo na Sv. Trojico se je peljal z avtomobilom. Ta Sv. Trojica je tako strm hrib, kakor ljubljanski Grad. Avtomobil je silno trpel in je tako pokal, da so ljudje skup leteli, misleč, da je eksplodiral. Pegana to seveda ni ženiralo. Saj plača vse dežele! Tako je bil zadovoljen s svojim uspehom, da je potem na veselici kršćansko - socialno ženstvo polival s šampanjcem — ter tako dokazal svojo družabno oliko.

+ **Karta jugoslovanskih dežel.** Dr. Nikola Zvonimir Bjelovučić je sestavljal po triališni karti Henrika Hanava karto jugoslovanskih dežel, ki bi naj tvorile tretjo državno skupino v habsburški monarhiji. Po tej karti bi naj tvorile bodočo kraljevino Hrvaško ali Jugoslovansko te-le dežele: Bosna in Hercegovina, Hrvaška in Slavonija, Dalmacija, Istra, Kranjsko, Trst, Gorjska, južno Koroško in južno Štajersko. Meja bodoče jugoslovanske državne skupine na Koroškem in Štajerskem bi naj bila: Najzapadnejša točka bi naj bila Pontabelj na Koroškem; od tu bi šla meja v ravni črti proti severu na Smohor v Zilski dolini; nad Smohorjem bi se meja obrnila proti vzhodu do Drave, ki bi do Beljaka tvorila naravno mejo. Od Beljaka bi šla meja v severo-vzhodni smeri proti Osojju in sicer tako, da bi Celovec ostal zunaj slovenskega ozemlja. Z Vrhškega jezera bi meja šla v severovzhodni smeri mimo Dječš na Št. Andraž v Labodski dolini do Laboda. Tu bi se meja obrnila proti severu do Sulpe, od tu pa v ravni črti proti Spielfeldu, od Spielfelda naprej pa bi tvorila Mura naravno državno mejo. Karti je pridejan predgovor v hrvaškem, slovenskem in nemškem jeziku. V predgovoru piše dr. Bjelovučić: »S priklopljenjem Bosne in Hercegovine se mora urediti tudi hrvaško vprašanje na jugu monarhije. Vsi ti deli dežel, ki bi sestavljali kraljevino Hrvaško, so naseljeni samo z južnimi Slovani, kar je najglavnejše. Razven tega so bili to več ali manj deli hrvaškega kraljevstva. Naj pride katerasibodi oblika vladanja v naši monarhiji (bodisi trializem ali federalizem), mi južni Slovani moramo imeti en državni teritorij, ker je nas v teh deželah 7 milijonov — brez južnih Slovanov (Hrvatov, Srbov in Slovencev) v Ogrski (bivši vojvodini, Bački in Banatu). Danes smo razdeljeni na 10 teritorijev mesto enega. Razen vseh Jugoslovanov dobili bi tudi Italijani popolno ravnopravnost v zapadnem delu te kraljevine. Mesto Trst z okolico bi ostalo posebno politično telo s popolno ravnopravnostjo (uradni jezik, šole) Italijanov in Slovencev. Ne iščemo tuje zemlje, ne iščemo ničesar več nego zedinjenja naših dežel v eno državno telo, katero pravo nam pripada po prirodi, po zgodovini in po državnih zakonih. Mala, a zedinjena Hrvaška bo na korist monarhiji, ker bi se s tem rešilo vse južno vprašanje v monarhiji, uredivši toliko z Avstrijo, kolikor z Ogrsko s trgovskimi pogodbami vprašanje avstrijske in ogrske tranzitne trgovine v naše primorske luke.« Navedena karta stane

2 kroni in je izšla v komisijonalni založbi Slovanske knjigarne Gorenjec v Trstu.

+ **Iz poštne službe.** Prestavljen je poštni asistent Emil Vondrak iz Ljubljane v Turnov na Češkem. Za poštne odpravnik v Gradacu je imenovan vpokojeni orožniški postajevodja Franc Toplak pri Sv. Ani na Kranjskem pa Marka Reisenhofer. Prestavljeni so: nadpoštar Ivan Ulepčič iz Krškega v Kranj in nadpoštar Ivan Nagu iz Rakeke v Krško, poštna oficijantinja Ana Novakova iz Domžal v Kamnik, Cecilija Bizjakova iz Krškega v Domžale. Resignirali so: poštni oficijant Frid. Zebec, poštna aspirantinja Terezija Lesarjeva in poštna odpravnica Marija Smrdu. V pokoj je stopila poštarija Josipina Skokova v Domžalah.

+ **Sankcijonirani zakoni.** Današnja »Wiener Zeitung« objavlja zakon z dne 5. t. m. glede novega brambnega zakona in zakon za c. kr. domobranstvo v drž. zboru zastopanih kraljevin in dežel izvzemši Tirolsko in Predarlško.

+ **Novi senatni prezidenti.** Za senatne predsednike so imenovani dvorni svetniki pri najvišem in kasijskem sodišču Rudolf Schögelhuber, Aleksander Minnich, Vladimir Wilke in Mihael pl. Czarnecki.

+ **Iz justične službe.** Pravni praktikant dr. Cyril Pavlin pri dež. sodišču v Ljubljani je bil imenovan za avskultanta.

+ **Promocija.** Gospod Josip Stegu, c. kr. okrajni živnozdravnik v poljedelskem ministrstvu, ki je ekspoziran kot avstrijski veterinar in delegat v Zagrebu, bo 13. t. m. na c. in kr. živnozdravniški visoki šoli na Dunaju promoviral za doktorja živnozdravilstva.

+ **Veselica za Narodni sklad.** K včerajšnjemu poročilu je dostaviti, da je sodelovala tudi gospa Počkarjeva; med gospodi je imeniti gosp. Accetta, ki je načeloval stavbnemu odseku in naravnost vzorno vodil vsa stavbna dela. Ime Rudesch se ima prav glasiti Rudež. Darovatelj vina je namreč g. Josip Rudež iz grška v Tolstem vrhu pri Št. Jerneju.

+ **Računi za veselico za Narodni sklad** naj se pošljejo čimprej, da bo mogoče v kratkem napraviti obračun.

+ **Ciril-Methodov kres,** katerega so zažgali na Golovcu na posestvu gosp. F. Babiča, je bil res veličasten. Klub slabemu vremenu je dospelo kaj mnogo ljudi na prijazen grič. Ljudje bili so naravnost očarani nad umetelnim ognjem, katerega je preskrbela tvrška Šüssbauer v Celovcu po zelo nizki ceni. Zato nas veže prijetna dolžnost, da se omenjeni tvrdki tem potom javno zahvalimo. Prebitek znaša 31 K 80 vin., katerega smo po upravištvu »Slov. Naroda« poslali družbi sv. Cirila in Metoda.

+ **Osojbe tvrdke F. Babič.** Odličan gost med Slovenci. Iz Rusije je prišel na Dunaj prof. Božidar Matvejevič Štifinar, državni svetnik, vitez reda sv. Ane itd. Napoti se te dni v Celje, v Savinjsko dolino, na Gorenjsko. Spremlja ga njegova soproga Julija, ki bo prvič videla divni rojstni kraj svozga soproga, prekrasno Solčavo. Gosp. Štifinar je že 39 let na Ruskem ter 14 let ni videl svojega rojstnega kraja. Dobrodošel na rodnih tleh!

+ **Za prijatelje delavstva** se kaj radi izigravajo idrijski klerikalci. Kakšna pa je njihova ljubezen do delavstva v dejanju, kaže sledeči slučaj. Rudarju Antonu Jurjavčiču je poginila krava s teletom in mu je s tem nastala škoda najmanj 600 K, kar znači hud udarec za ubogo delavsko družino. Prosil je podpore pri deželnem odboru, toda ni bil uslišan, iz kakega razloga, ne vemo. Najbrže je razlog ta, da ni klerikalec in potem ni dekan Arko prošnje priporočal. Idrija plačuje na leto ogromno deželno dolo-klado, a idrijski rudar, če pride v veliko nesrečo, ne sme dobiti podpore iz deželnih sredstev. Ta slučaj naj si pa idrijsko delavstvo dobro zapomni, da bo prav sodilo klerikalno ljubezen do delavstva.

+ **Maškerada v pasjih dneh.** Ni več daleč do pasjih dni, a vzlic temu neprikladnemu času so imeli Cerkničani v sredo preteklega tedna sicer neprostovoljno, a pravo pravcato predpustno maškerado: mlad, razoglav fant, obleden v dolgo žensko obleko, je ponosno korakal skozi celo Cerknico, za njim pa je kriče drvela razposajena jata otrok; le orožniška asistenta je pričala, da v maškero našemljena oseba ne hodi iz lastnega nagiba tega pota. Kakor se je pozneje zvedelo, se piše fant, ki je neprostovoljno preskrbel otrokom to predpustno zabavo, Matija Vdnjal, in je 14 let star posestnikov sin iz Dolenje vasi pri Cerknici. V Zirovnici je pokradel več ženske obleke: spodnjih in gornjih kril, jop, rut itd. ter vso to robo prenesel v Cerknico in jo tukaj skril v nekem hlevu. V noči od torka na sredo je zopet obiskal Cerknico,

se v hlevu preoblekel v ukradeno žensko obleko, okrog polnoči pa se je nathoma splazil v Žurgovo hišo. Ker se je gospodinja zbudila in vprašala, kdo da je, jo je fant neopaženo zopet odkril, tako, da je ženska v prvem strahu mislila, da je kak prikažen. Ob eni uri po polnoči zaslíši Žurga na svojem dvorišču konjsko rezgatanje, zato vstane in gre pogledat, kaj da je. Našel je enega svojega konja na dvorišču, drugega že tudi odvezanega, pa še v hlevu. Pri svinjaku je gorela svetiljka in prešli so nenavadno glasno krulili. Odprl je svinjak in zagledal sredi med svinjami žensko postavo. Potegnil jo je ven in jo postavil, ker se mu je zdela za žensko le preveč sumljiva, narobe, pri čemer je opazil, da je njegovih prešičev gost v žensko preoblečen fant. Da mu ne uide, ga je zvezal in izročil drugo jutro orožnikom. Mladi zmovni se izgovarja, da je hotel narediti samo majhno ponočno vožnjo proti Begunjam. Mogoče je resnica njegovo pripovedovanje, ker fant je v istini nekoliko bebast, sicer je pa že itak v rokah pravice, ki bo ukrenila svoje.

+ **Neverjetna kačja zalega** straši po celem Dolenjskem, posebno pa v Belokranjini. Tako je županstvo občine Vrh nabralo do sedaj 420 glav samih modrasov. Pač nekaj izvanrednega, kaj ne! Ta občina bo de kar se tiče kač gotovo prva!

+ **Ameriške novice.** V Lead, S. Dak., je rojak Ivanu Črešnovarju pobegnila njegova žena z nekim Kristom. Teden pozneje jo je šel njen mož iskat, da jo privede nazaj. Ko ju je Črešnovar zasledil, je na ulici najprej ustrelil Krista, nakar je žena pobegnila. Ko je pa videla, da se je njen ljubimec zgredil na tla, se je zagnala na svojega moža ter mu skušala iztrgati iz rok samokres. Mož jo je pa prijel za vrat ter jo ustrelil v hrbet. Žena se je mrtva zgredila. — V Onalinda, Pa., je bil umorjen Slov. Jakob Krašovec, doma z Vrhniko pri Ložu.

+ **Elektorradiograf »Ideal«.** Spored za torek 9., sredo 10. in četrtek 11. julija 1912: 1. Žurnal Pathé. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodilji. Šport, moda itd.) 2. Čarobna stena. (Trik v barvah.) 3. Cvetlično čudo. (Komedija v barvah z gđno. Napierkowsko v glavni vlogi.) Samo zvečer. 4. Zlati zajec. (Znanstveno.) Samo zvečer. 5. Pustolovstva ločnega. (Veseloigra v dveh dejanjih. V glavni vlogi Moric (Prince). ki ne da odjenjati s smehom.) — V soboto 13. julija: Senzacijska učinkovitost! Serpentina plesalka. (Vzporeden film z »Letečim ciruksom« ter z istimi predstavljalci.

+ **V mestni klavnic** se je od 23. do 30. junija t. l. zaklalo 59 volov, 3 biči, 7 krav, 105 prašičev, 201 tele, 25 kostrunov, 14 zolčičev. Uvozilo se je pa 271 kg mesa, 19 zaklanih telet.

+ **Nesreča.** Včeraj je v Peterlinovi opekarni v Ribnici prijel jermen delavca Jovakima Kranceta in ga čez prsa zmečkal. Pripeljali so ga v deželno bolnico.

+ **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 30 Hrvatov, 35 Macedoncev in 6 Slovencev. Iz Amerike je prišlo pa 150 Hrvatov in Macedoncev.

+ **Izgubljenost.** Pisarniški pomočnik Filip Šnabel je izgubil črno usnjato denarnico s 60 K denarja. — Prodajalka Frančiška Šolar je izgubila zlato žensko uro z verižico vredno 25 kron. — Posestnikova hči Pavla Grilič je izgubila črno usnjato denarnico s približno 25 K denarja. — Krojaški mojster Josip Ahčin je izgubil črno usnjato denarnico s srednje vsoto denarja. — Kovaški vajenc Franc Ros je izgubil staro denarnico z vsebino 16 K 80 v.

+ **Izgubil je na nedeljski veselici** prid »Nar. skladu« neki gospod listnico, v kateri je bilo 160 K in legiti-macija državne železnice s sliko. Pozabil jo je na deskah nekega paviljona. Pošteni najditelj jo naj odda proti dobri nagradi v upravištvu našega lista.

+ **Koncert »Slovenske Filharmonije«** se vrši jutri na vrtu hotela »Lloyd« (Karel Tausers). Sv. Petra cesta št. 9. — Koncert vodi g. kapelnik P. Teplý. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin.

Društvena naznanila.

+ **Zborovanje poštarijev in poštnih odpravnikov za Kranjsko in Primorsko** se je vršilo v nedeljo popoldne v hotelu »Ilirija« v Ljubljani. Zborovanje je bilo številno obiskano in se je skicalo na nagloma na poziv centrale v Ljubljani. Zborovanje je vodil namesto predsednika gosp. Ulepčič, ki je bil zadržan, podpredsednik Ravnihar. Po živahnih, precej dolgi debati o svojih stanovskih zahtevah so sprejeli zborovalci sledeče resolucije: 1. Vsi zborovalci proti pavšalu za onemogle, suspendirane in obolele poštne slugе in sele odločno protestujejo, ker mora poštna uprava sama skrbeti za te trpine.

2. Zborovalci zahtevajo, da se dopust nadpoštarijev, poštarijev in poštnih odpravnikov postavnim potom uredi in sicer brez razlike obseznosti urada, tako, da mora vsak dobiti ravno tako dopust kakor državni uradniki po novi in v državnem zboru že odobreni službeni pragmatiki. Stroške namestnikov plača poštna uprava sama.

+ **Štepanjski Sokol** priredi 11. avgusta t. l. svojo prvo javno telovadbo, združeno z veliko vrtno veselico na krasnem senženatem vrtu brata Novaka. Na to prireditev opozarjamo že sedaj posebno ljubljancane, ki so že od nekdaj radi posečali dobro znano Novakovo gostilno. Poleg lepega izprehoda bodo imeli priliko videti velik napredek štepanjskega Sokola, ki se je v teku svojega kratkega obstoja zelo lepo razvil. Napredna društva pa prosimo, da se na nas ozirajo in po možnosti ne priredijo svojih veselic 11. avgusta, temveč naj v krogu društvenikov agiterajo za udeležbo pri naši prireditvi. Natančni spored objavimo pravčasno. — Na zdar!

+ **Sokolska slavnost v Šmartnem pri Litiji.** Priprave za slavnost dne 21. julija t. l. v Litiji-Šmartno, namreč sokolski župni zlet in otvoritev sokolskega doma v Litiji, so v polnem teku. Dela so porazdeljena; načelnice različnih sotorov trudno se prevzete naloge v polno zadovoljstvo gostov izvršiti. Od mnogih strani dohajajo že sedaj vesti o veliki udeležbi. Vabila razposlala se bodo te dni in se prosijo prijatelji Sokolstva, da doposlane lepake javno izobesijo, kakor tudi, da društva svojo udeležbo pravčasno naznanijo, da bo mogoče vse potrebno pripraviti. Na zdar!

+ **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Kamnik** priredi dne 23. julija 1912 popoldne ob 3. v sodni dvorani šte. 2 svoj občni zbor.

+ **Ljudska veselica** v prid skladu za Sokolski dom v Postojni se vrši že prihodno nedeljo 14. t. m. Zanimanje za to veselico je že prav veliko in opravičeno je mnenje, da bode veselica prinesla skladu za zgradbo Sokolskega doma v Postojni lep dobicek. Pri veselici bode sodeloval postojnski orkester in pevski zbor — za razvedrilo pa bode preskrbljeno tudi v muzeju, na kegljšču in streljšču. V paviljnih, ki bodo stali pod vodstvom vrlih narodnih dam postojnskih, se bo točilo različno pivo in izvrstna vipavska in dolenska kapljica. V ostalih paviljnih pa bode lačni nasičeni z dobriimi mrzlimi jedili. Urejeno je vse tako, da ne bo v nikakem oziru pritožbe. Veselico obiščejo v velikem številu tudi Slovenci iz Reke, ki obiščejo obenem tudi našo podzemeljsko krasoto — našo jamo, ki bo ta dan — nakar vnovič opozarjamo — otvorjena za znižano vstopnino po 1 K. Vstopnina na veselico je določena na 50 vin., tako, da bo udeležba vsakomur omogočena.

Književnost.

+ **»Svobodna Misel«** ima v sešitku za maj in junij naslednjo vsebino: Ob grobu Antona Aškercja. — Ingersoll: Kaj je vera? — Theodor Ostry: Razlaga avstrijskega zakonskega prava in težnje po njegovi reformi. — Aristipov dialog o bodočnosti družbe («Aristip»). Prevedel in z uvodom in zagovorom objavil dr. Jessen. — Milko Naglič: Pomen vere v državi. — M. P. Saint Yves: Teslenski ostanki (relikvije) Kristovi. — Raznoterosti. — Svobodomiselnost gibanje.

+ **Izvestje c. kr. državne gimnazije v Ljubljani za leto 1911/12.** Uvod izvestja je: Slovarček h Qu. Horati Flacci carmina selecta. Priredil dr. Jos. Pipenbacher. Na šoli je delovalo 31 učnih moči. Koncem šolskega leta je bilo 397 dijakov in sicer 385 Slovencev, 5 Hrvatov, 6 Čehov in 1 Nemec. Za vstop v višji razred je bilo z odliko sposobnih 33, z dobrim uspehom sposobnih 247, vobče sposobnih 30, nesposobnih 66, ponavljalna izkušnja se je dovolila 15, nerazrednih je ostalo 6.

+ **Letno poročilo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju** za šolsko leto 1911/12. Uvodoma so naslednji spisi: 1. Čemu neki fizikalne vaje in kako jih uredimo? Piše dr. Simon Dolar. 2. »Kraljestvo čebel.« Poroča Makso Pirnat. 3. Dijaško potovanje v Trst in Benetke. Poroča dr. Karel Capuder. Na šolskem zavodu je poučevalo 22 šolskih moči. Koncem šolskega leta je bilo 328 dijakov. Odlično sposobnih je bilo 44, sposobnih z dobrim uspehom 200 dijakov, vobče sposobnih 19, nesposobnih 45, ponavljalni izpit ima 19 dijakov. Med dijaki je bil 1 Čeh, 4 Nemci, ostali so bili Slovenci.

Razne stvari.

+ **Velikanski požar.** Iz Petrograda poročajo: V neki tovarni za sladkor blizu Lipecka je izbruhnil velik

požar. Šestdeset delavcev je zgorelo.

+ **Dolgovni modistke.** Iz Berlina poročajo: Modistka Jeanette Löwy v Schönebergu je izvršila velike sleparije in oškodovala več dam iz najbogatejše berlinske družbe za več nego 250.000 mark. Nato je pobegnila.

+ **Stavka policistov.** Iz Mako poročajo: Vsi mestni policisti so prišli k županu Rakosiju ter izjavili, da se odpovedo svoji službi, če se jim ne zvišajo plače. Najbrže bodo izročili orožništvu skrb za splošno varstvo.

+ **Samega sebe operiral.** Dr. Regnault, šef toulonskega mornariške bolnišnice, je v soboto samega sebe operiral na desni nogi. Ko je v operacijski sobi vse potrebno pripravil, je začel z operacijo, ki je trajala poldrugo uro in se popolnoma posrečila.

+ **Vlomilec ustrelil policista.** Iz Brna poročajo: V nedeljo ponoči je policist Ferdinand Doušek prijel nekega vlomilca. Aretiranec se je iztrgal policistu ter ga ustrelil. Zločinec je pobegnil. Reševalna družba je prepeljala Douška v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl.

+ **Svatbeno potovanje v zrakoplovu.** Iz Londona poročajo: Znan aviatik Graham White je napravil s svojo mlado ženo svatbeno potovanje v zrakoplovu iz Francoske na Angleško. Preletela sta kanal, ter se spustila v Dovru na tla. Iz Dovra hočeta poleteti v London.

+ **Nezgodna parnika »Olympic«.** Iz Novega Jorka poročajo: Parnik »Olympic« družbe White Star Line, ki je tako velik kakor potopljeni »Titanic«, se je ponesrečil pri Ellis Islandu. K sreči parnik še ni plul z vso hitrostjo. Zlomilo se je krmilo. Pasadžirji so bili v velikem strahu.

+ **Ženo vrget skozi okno.** Iz Budimpešte poročajo: V noči na nedeljo je padla neka ženska iz tretjega nadstropja na cesto ter se težko oškodovala. Ko so jo zaslíšali, je izpovedala, da se je sprla s svojim možem, profesorjem za godbo Jožefom Bartna - Häckeljem, ki jo je nato vrget skozi okno. Mož so zaprl.

+ **Milijonske defraudacije.** V deželni hranilnici v Hjorringu na Jitlandskem so zasledili defraudacije v znesku poldruega milijona kron. 78letni ravnatelj hranilnice, Christensen, se je pred enim tednom usmrtil. Nato je hranilnični nadzornik blagajno revidiral ter na ta način odkril sleparijo. Christensen, ki je vodil hranilnico od l. 1870, je sleparil že več let. Akcijski kapital je popolnoma izgubljen. Oškodovanih je mnogo revnih kmetov.

+ **Velika nesreča na budimpeštanskem artilerijskem strelišču.** Na strelišču v Orkeny blizu Budimpešte so včeraj poskušali neki nov top, takozvani Erhardov top. Ekrazitna granata je prekmalu eksplodirala ter usmrtila štiri vojake, štiri druge pa težko ranila. Nadporočnik Bretschneider je bil težko ranjen. Eden od težko ranjenih je popoldne umrl v bolnišnici. Na strelišču je bil tudi nadvojvoda Jožef, ki se mu pa ni nič zgodilo.

+ **Avtomobilske nesreče.** Iz Lipskega poročajo: V nedeljo ponoči je zadel neki avtomobil, v katerem je bil lastnik znanih konjev dirkačev Voit in pet drugih oseb, v neki voz, ki ni imel luči. Voit je bil težko ranjen. Šofer se je ubil, ostale osebe se niso oškodovale. Pri Löbanu se je ponesrečil živnozdravnik Münzenberg. Hotel se je umakniti nekemu kolezarju. Münzenberg je obležal z razbito črepinjo, njegov spremljevalec se je smrtono varno oškodoval.

+ **Konflikt med Vatikanom in usmiljenimi brati.** Iz Rima poročajo »Berliner Tagblattu«, da je med Vatikanom in redom usmiljenih bratov v San Giovanni di Dio izbruhnil težek konflikt. Papež je imenoval za generala reda patra Mennija, nekega Italijana, ne da bi vprašal red. Ker ima pa kapitel reda po statutih pravico, voliti svojega generala, je kapitel odstavljal Italijana in izvolil za generala Avstrijca patra Kocha. Italijan so priznali naslov generala honoris causa. V Vatikanu vlada zaraditega veliko razburjenje, ker se je red zoperstavil papeževi volji. K avidijenci niso pustili niti novega generala, niti kapitlja. Vatikan hoče baje svoje postopanje opravičiti z reformo reda. Tudi s frančiškani je Vatikan v sporu in general tega reda je zaraditega pred par dnevi odstopil.

Prečitane časopise v šentjakobskem okraju

sprejema vsako sredo zvečer od 7. do 8. ter vsako nedeljo dopoldne od 11. do 12. »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« v društveni sobi, Vožarski pot 4, da jih potem odda ljudem, ki drugače ne pridejo do branja, pa radi bero.

Za »Narodni sklad«. Kakor se naknadno poročajo, so pri veselici »Narodni sklad« nabirali spontano trije mladi dečki iz znanih roditeljev dosegli zelo lep uspeh.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dr. Friderik Ploj.
Dunaj, 9. julija. Cesar je imenoval dvornega svetnika dr. Friderika Ploja, ki je imel do sedaj pri upravnem sodišču značaj in naslov senatnega predsednika za pravega senatnega predsednika pri upravnem sodišču.

Skupna ministrska konferenca.
Dunaj, 9. julija. Skupna ministrska konferenca je trajala danes od 11. do pol 2. ter se popoldne nadaljuje. Glavne rednega proračuna je dosegel popoln sporazum, glede rednega vojnega kredita pa je prišlo do velikih diferenc, ker sta se tem dvema oba finančna ministra upirala.

Najvišji skupni računski dvor.
Dunaj, 9. julija. »Die Information« poročajo, da bo predsednik najvišjega skupnega računskega dvora Plener v pismeni odstopil, in da bo njegov naslednik sedanjí ogrski ministrski predsednik Lukacs.

Rusinsko vseučilišče.
Krakov, 9. julija. Tu se govori, da je objava cesarjevega lastnoročnega pisma glede rusinskega vseučilišča odvisna od izida pogajanj odseja za volilno reformo, ki se sestane 1. septembra. Deset dni pozneje se začne zasedanje gališkega deželnega zbora.

Nabori.
Budimpešta, 9. julija. Vladni list razpisuje nabore za Ogrsko v dnevih od 12. avgusta do 5. septembra. V Avstriji se vrše nabori istočasno.

Eksplozija v Őkenyju.
Budimpešta, 9. julija. Danes po 11. uri je umrl zopet eden izmed ranjenecov tako da znaša sedaj število mrtvih 6. Štiri težko ranjene so danes prepejale v Budimpešto ter dvomijo zdravniki, da jim bo mogoče ohraniti življenje. Lahko ranjenih je 50. Trupla ubitih, ki so popolnoma razkosana pokopljejo danes v Haimaskerju. Preiskava je dognala, da je eksplozirala ekrasitna granata.

Upor v Albaniji.
Solun, 9. julija. Kakor poročajo iz Mitrovice, je vodil Fadir paša posebno boj proti Arnavtom, ki so se bili v bližini Vučitrna zbrali pod poveljstvom Ise Boljetinca. Po dolgem ljutem boju so se morali vstati umakniti pred premočjo.

Carigrad, 9. julija. Vodja upornikov iz Bitolja, Tahiar beg, je izjavil, da je pripravljen pogajati se z vladnim poveljstvom. Tahiar beg se nahaja v bližini Kolonije.

Plovdiv, 9. julija. Armadna voja v Carigradu in Smirni sta sprejela program upornikov v Bitolju ter grozila s silo, če bi se komite ustavljali.

Carigrad, 9. julija. Vojaške oblasti so večeraj zadnjič pozvale Talian bega, da naj se uda, sicer ga bodo za belil zasledovati.

Carigrad, 9. julija. V mladoturških krogih računajo s tem, da se bo posrečilo upornikom doseči vse, kar zahtevajo, ker imajo za seboj več kakor 2/3 vseh tovarišev. Mladoturški komite je naročil svojim klubom, da naj črtajo vse častnike, ki so bili člani klubov.

Solun, 9. julija. Vali s Kosovega je proglasil zakon proti četašem. Kdor se tekom treh dni ne vrne na svoj dom, izgubi svoje posestvo, ki je konfiscirajo, njegovo rodbino pa aretirajo ter odvedejo v Carigrad.

Carigrad, 9. julija. V zbornici je večeraj notranji minister Hadži Adil poročal o položaju v Albaniji. Vojne operacije v Albaniji imajo baje samo profilaktičen značaj. Vlada hoče akcijo v Albaniji pospešiti ter pravi, da so zahteve ustašev težko razumljive. Nekateri zahteve pa so popolnoma neizvedljive. Vse zahteve Albancev so naperjene proti mladoturškemu režimu.

Carigrad, 9. julija. Po govoru notranjega ministra se je razvila ostra debata, v kateri so albanski poslanci dolžili vlado, da je kriva sedanjih razmer. Mladoturški so proti temu nastopu albanskih poslancev protestirali in je prišlo do burnih prizorov, med katerimi je poslanec Šureja zaklical: Delajte tako naprej in Albanija vsplameni v ognju revolucije.

Solun, 9. julija. Pri Hisarju so Albanci obkolili turško volaštvo ter

se je vnel boj, v katerem se je vojakom komaj posrečilo uiti. Cete iz Skadra in El Basane so se zedinile pri Kruiju.

Skopje, 9. julija. Med vojsko in upornimi Arnavti je prišlo do vroče bitke pri Vučitrnu. Arnavti so se umaknili v smeri proti Mitrovici. Tu se je vnela nova bitka, ki je trajala do večera. Izgube na obeh straneh so bile velike. Najlutejši boj se je bil na Sokolici in v Boljetinah. Turki niso mogli Arnavtom do živga, dokler niso dobili na pomoč topništva. Šele pred ognjem artilerije so se Albanci umaknili. Upornikom poveljuje sam Isa beg Boljetinac. Turški vojaki so do tal razdejali kulo Isa bega Boljetinca, ki so je razstrelili že leta 1909; tudi drugim uglednim Albancem so podrl njihove kule. Isa beg Boljetinac se je s svojimi četami umaknil visoko v goro, kjer ima svoj kamnolom. Po drugih vesteh pa se je napotil v Gilansko Moravo, da tudi tam izzove vstajo med Arnavti.

Kriza v Turčiji.
Carigrad, 9. julija. Govori se, da bo Mahmud Šekret paša v kratkem odstopil. Najbrže bo šel najprej na dopust. To bi bil prvi korak za ureditve programa častnikov.

Utrditev norveške obali.
Christiana, 9. julija. Storting je dovolil 700.000 K za utrditve Hortena, 400.000 K za pristan Bergen, 100.000 K za pomorsko postajo v Drontheimu in 100.000 K za postajo v Christiansundu.

Izza vatikanskih zidov.
Rim, 9. julija. V zadnjem času je dezertiralo več kakor polovica papeževske garde Švicarjev. Garda je bila zlasti nezadovoljna zaradi zdravstvenih naredb, ki so odkrile precej lakšno moralo v Vatikanu.

Nemški ženini.
Pariz, 9. julija. »Ecco de Paris« poročajo iz Petrograda, da je tam vest o zaroki princa Adalberta z veliko kneginjo Olga zelo presenetila. Princ Adalbert se je brezuspešno ženil na danskem in na švedskem dvoru. Nameral je potrkati tudi v Petrogradu, toda car je kratkoma obvestil princa, da je velika kneginja Olga že zaročena z velikim knezom Dimitrijem Pavlovičem.

Monarhisti na Portugalskem.
Madrid, 9. julija. Kakih 150 monarhistov je naskočilo mesto Valenco ob španski meji. Monarhisti so bili premagani ter so zbežali na špansko ozemlje, kjer so jih razorozili.

Pariz, 9. julija. Na Portugalskem se ustaja vedno bolj širi. Vladne čete niso mogle popolnoma premagati rojalistov ter se zlasti v severnih krajih ustaja vedno bolj širi. Nad nekaterimi severnimi kraji je proglašeno obsedno stanje. Od duhovnikov našuntani kmetje trumoma prihajajo v mesta ter terorizirajo mestno prebivalstvo. Vlada je odposlala 12.000 mož vojaštva.

Dinamit eksploziral.
Turin, 9. julija. V dinamični tovarni v Aviglianu je eksploziralo 600 kg dinamita ter razdejalo polovico tovarne. Mnogo oseb je bilo težko ranjenih, mrtvih ni nobeden.

Stavka na Angleškem.
London, 9. julija. Stavka pristaniških delavcev traja že 8 tednov. Tekom 7 tednov je bilo izplačanih stavkujočim nad 3 milijone kron podpore. Iziguba na mezdi znaša nad 18 milijonov kron.

Nesreča v rudokopu.
London, 9. julija. V rudokopu pri Cadebi so večeraj eksplozirali plini. Podrobnosti o nesreči se manjkajo, znano pa je, da je kakih 100 oseb ubitih.

Kuga.
Washington, 9. julija. Na otoku Portorico je izbruhnila bubonska kuga.

Naprednjaki, prispevajte za Narodni sklad!

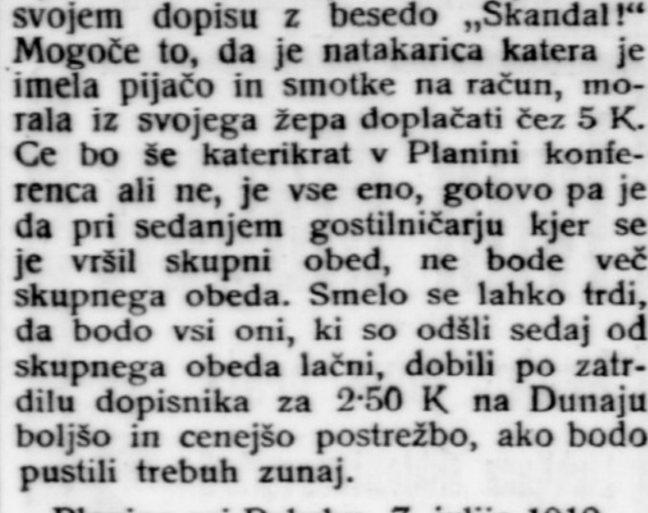
Poslano.*)
Na napad, katerega je priobčil v »Danu« neznan lačni konferenčan logaškega okraja, čigar želodec konkurrira z obsežnostjo logaškega okraja, navajamo v obrambo sledeča dejstva: Skupni obed je bil naročen za 2. uro popoldan. Prvi posetniki so pa pridrevili že pred 1. uro v obedno sobo ter zahtevali takoj kosilo, ter tudi takoj opustošili dekoracijo sobe in sliko... Bili so to pravi pionirji omike »utrusque generis«. Nečemo tu žaliti gospodov učiteljev in učiteljic sploh, navesti le dejstva gotovih Slomškarskih koritarjev in koritaric, kateri hočejo

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

naprednega obrtnika oblatiti. Bili so namreč nekateri tako »preintelegentni«, da so si vzeli na svoj krožnik po dve ali celo tri porcije pečenke in močnate jedi, na škodo svojih koleg, kateri seveda potem niso dobili njim namenjene porcije, kajti naročeno je bilo natančno število kuvertov. Tako, dragi dopisnik, se je postopalo. Take vrste obede ne smete gledati drugič samo z želodcem ampak tudi z očmi. Slabo postrežbo pa ni povzročil gostilničar, ampak dotičnik, ki je naročil obed, ki je na ponovno vprašanje gostilničarja ukazal, da se jedila postavijo na mizo, da si gostje sami postrežejo, ne pa da bi se serviral. Ose gospode in gospodične pa ki so šli lačni od obeda, se opozarja da je prišlo čez 20 porcij govedine na krožnikih z mize nazaj. Primanjkovalo je seveda pečenke in močnatih jedil, kajti ako poje ena oseba dve ali tri porcije mesto ene, potem ni mogoče da bi drugi vsi dobili njim namenjene porcije. Ne vemo kaj misli dopisnik v svojem dopisu z besedo »Škandal!« Mogoče to, da je natakarica katerega je imela pijačo in smotke na račun, morala iz svojega žepa doplačati čez 5 K. Če bo še katerikrat v Planini konferenca ali ne, je vse eno, gotovo pa je da pri sedanjem gostilničarju kjer se je vršil skupni obed, ne bode več skupnega obeda. Smelo se lahko trdi, da bodo vsi oni, ki so odšli sedaj od skupnega obeda lačni, dobili po zadržilu dopisnika za 2-50 K na Dunaju boljše in cenejšo postrežbo, ako bodo pustili treh zunaj.

Planina pri Rakeju, 7. julija 1912.

Današnji list obsega 6 strani.
Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Odol.
Najboljša ustna voda sveta.

Serravallo's
železato kina-vino
Nigijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom z zlati kolajni.

Rekonvalescentom in melanholičnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Borzna poročila.
Ljubljanska
»Kreditna banka v Ljubljani«.

Table with 2 columns: Name of financial instrument and its value.

Table with 2 columns: Name of bank/institution and its value.

Ženitna ponudba
Mladenič, lepe zunanosti, s premoženjem in v službi pri državnih železnicah, se želi seznaniti z gospodično v svrhu ženitve. — Ponudbe s sliko, ki se vrne nazaj pod »srečno št. 1« Trst. S. Sobota.

PROTI LUSKINAM IN IZPADANJU LAS RABITE CANADOLINE CLERMONT & E. FOUET, GENEVE Drogerija »ADRIJA«, Ljubljana, Selenburgeva 5

Meteorološko poročilo. Viskoz nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30-76 mm. Table with weather data for July 1912.

Učenka. ki ima veselje do trgovine se sprejme takoj pri F. P. Zajcu, urarju in optiku, Ljubljana, Stari trg št. 9. 2441

Stalni krajevni agenti. zmožni nemškega jezika se sprejmo ali nastavijo s stalno plačo za prodajo v Avstro-Ogrski dovoljenih srečk. Ponudbe pod »Merkur«, Brno, Nova ul. 20.

Natakarica. na račun s kavcijo K 200— se takoj sprejme. Istotam se sprejme tudi prodajalka kruha. Kje, pove uprav. »Slov. Naroda«. 2440

Krajevni zastopnik. za špacerijo in južno sadje se išče za takoj. Ponudbe v nemškem jeziku na: Hagop Manoukian, Trst. 2434

Ne utruji se. PALMA. pridni in vztrajni pešec tudi pri najhujši hoji, ako si opremi čevlje s pristinimi

kavčkovimi :: podpetniki PALMA. Dobivajo se po vseh zadevnih trgovinah!

Prva domača tovarna :: omar za led Simona Praprotnika v Ljubljani, Jenkova ulica 7.

Velika zaloga gostilniških okroglih miz. Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštnine prosto

Ženitna ponudba. Mladenič, lepe zunanosti, s premoženjem in v službi pri državnih železnicah, se želi seznaniti z gospodično v svrhu ženitve. — Ponudbe s sliko, ki se vrne nazaj pod »srečno št. 1« Trst. S. Sobota.

Učiteljica išče za počitnice primerne opravila. Ponudbe na uprav. »Slov. Naroda«. 2378

Sprejme se takoj 2376. kavarniški učenec. Vprašati je v kavarni »Central« v Ljubljani.

DIJAK. želi prevzeti ob počitnicah instrukcijo. Ponudbe pod »počitnice« na uprav. »Slovenskega Naroda«. 2430

Mlad trgovski pomočnik, spreten prodajalec, se sprejme v službo v trgovino z mešanim blagom. Anton Fatur, Prem, Notranjsko. 2390

Pri izvrševanju kanalizacije v Banjaluki se sprejmejo 2383. betonirji in delavci. za izdelovanje cementnih cevi. Prijave na J. Dubský & Co. Zagreb.

Ekonom, absolvent kmetijske in vinorejske šole, z večletno prakso, več slovenščine, hrvaščine in nem. v govoru in pisavi, želi svojo sedanjo še neodpovedano službo menjati. Nastop po dogovoru. Ponudbe s pogoji prosi pod »Ekonom« 800 — 1000 na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2435

Dama. ki bi hotela in mogla stopiti v pismeno ali ustmeno zvezo v svrhu (ženitvene) skupnosti in imovinsko osigurati mu eksistenco, dobi zato 30 letnega, zdravega izprašanega visokošolca z zagotovljenim poklicem. — Natančni dopisi naj se pošljejo takoj na naslov: Emil Jan, abs. iuris, Dunaj, Univerzität.

Radi preselitve oddam nekaj tehničnih knjig in merilnih instrumentov. ki se lahko ogledajo do 13. t. m. v dopoldanskih urah v pisarni podpisane v Selenburgovi ulici št. 3. Fran Zužek, c. kr. v. inženir.

Prodaja prostosledov. 22 prostosledov, spojenih v en kompleks, od katerih je eden z dvema rovoma v dolgosti okoli 50 metrov odprt z 1-1/2 metrov debelo plastjo, rjavogromega (liguita) pol ure od postaje Poljačane — se proda. Več pove 2406

Iv. Vovk, Poljačane, Stajersko. Slavn. občinstvu se v ljudo naznanja, da se priredi jutri in vsako sredo pri lepem vremenu koncert »Slovenske Filharmonije« v hotelu Lloyd. Začetek ob 8. zvečer. — Vstopnina 40 vin. : Za mnogobrojni : obisk se priporoča. Tausas Karel, hotelir.

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob, male kamnice, kuhinje in pritlikin se za avgustov termin odda mirni stranki v najem. Natančneje se poizve na **Marije Terezije cesti št. 11.** Letna najemščina K 330. 2422

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Reservni fond K 83.758.385-24. — Izplačano odškodnino in kapitalije K 115.390.603-61.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojavnika daje cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premišne proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnkoristne namene.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič 2377

Ljubljana, Mestni trg šte. 5

naznanja okasijsko prodajo

poletnih oblek in slamniov za gospode in dečke, ter poletne damske konfekcije z globoko reduciranimi cenami.

Lokal

na vogalu Kongresnega trga in Vegove ulice (sedaj uradniško konsumno društvo)

se odda v najem s 1. novembrom t. l.

Natančneje se izve 2059

v pisarni stavbenika g. Roberta Smielowskega, Rimska cesta 2.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

se priporoča.

Zaloga 2092

angleškega blaga.

Hotel Ferlič

Novo mesto, Glavni trg

najljudneje priporoča udobno urejene najzračne

sobe za prenočišča ::

po ugodnih cenah, vedno sveže pivo bratov Reininghaus ter izvrstna domača vina. — Na razpolago so vedno topla in mrzla jedila.

Postrežba točna in solidna. — K vsakemu vlaku vozi lastni omnibus.

Z odličnim spoštovanjem Ljudevit Ferlič, mesar in gostilničar.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov v Ljubljani,

Selenburgova ulica št. 5.

Temnica na razpolago. Zunanja naročila z obratno pošto. Zahtevajte cenike!

2482

Ženitna ponudba.

34 let star orožniški stražmojster s 60 K pokojnine, poleg tega privatni uradnik s skupno plačo 210 K na mesec, z nekoliko prihranjenim premoženjem v gotovini, vedno trez, vendar ne abstinent, obrti vaje se želi v svrhu ženitve seznaniti s Slovenko, gospodico ali vdovo. Starost 18—28 let, dobra samostojna šivilja, samostojna obrtnica ali da je gurno, da v kratkem vsled podedovanja ali na drug način zahtevano dosežejo, učiteljica samostojna poštna opravilnica ali pa katere so sigurne, da lahko v kratkem dosežejo pokojnino, ali da ima primerno premoženje. Ne sme biti višja od 163 cm, belolične imajo prednost. — Vse gori omenjeno se ne zahteva iz hrepenenja po bogastvu ali želeč živeti brez dela, temveč iz želje, postati samostojen in glavno siguren obstanek. — Če mogoče naj se priloži slika, tajnost jamčena pod „Ne zamudimo“ na upravništvo »Slov. Narodna

Naznanilo prodaje.

Podpisano upraviteljstvo konkurzne mase Karla Lenčeta na Laverci prodajalo bode

od 22. julija 1912 dalje

vso v konkurzno maso spadajočo in v Laverci se nahajajočo

vinsko zalogo na licu mesta iz proste roke.

Na prodaj bo: okoli 18 hl belega in rdečega vina ter črnine, večje število hramnih sodov (Lagergebände) s skupno vsebino okoli 1300 hl, nekaj sto transportnih sodov, dalje kletarsko orodje, kakor pumpe, pipe, cevi i. t. d., dalje okoli sto steklenic šampanjca in vina v buteljkah, okoli 570 litrov žganja itd.

Obenem prodala se bode tudi v Žužemberku se nahajajoča vinska zaloga, obsegajoča okoli 500 hl belega in rdečega vina ter črnine in okoli 50 transportnih sodov na licu mesta.

Termini prodaje pa se bodo dogovorno z interesenti za posamezne slučaje določili.

Vsa druga pojasnila daje podpisano upraviteljstvo konkurzne mase. V Ljubljani, dne 8. julija 1912.

Dr. Ivan Tavčar

kot upravitelj konkurzne mase Karla Lenčeta na Laverci.

2439

Zaradi opustitve

raznih vrst perila in švicarskih vezenin posameznih prtov in spodnjih kril, se prodaja po zelo nizkih cenah.

Opreme za neveste

Platno, šifon in švicarske vezene se kupijo zelo ugodno, dalje rjuhe, brisalke, prti, prtici, oprave za kavo, nogavice in žepni robci.

Glavna zaloga c. kr. priv. tovarov platna

in vseh platnenih izdelkov Norbert Langer & Söhne znano najboljši izdelki, originalne tovarniške cene.

Opreme za novorojenčke.

Anton Šarc

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

2431

Natečaj.

Podpisana uprava razpisuje natečaj za mesto

učitelja glasbe

pod temi-le pogoji:

- 1) Učitelj mora imeti državne izpite iz glasbe in imeti dovršen konservatorij,
- 2) zahteva se znanje hrvaškega ali kakega drugega slovanskega jezika,
- 3) poučevanje zbornega petja, klavirja in violine,
- 4) plača mesečno 160 kron,
- 5) učitelj ima pravico na poldrugesečni dopust,
- 6) prošnje se imajo poslati upravi najdalje do 15. avgusta t. l.

Prepis pogojev z natančnejšimi uveti se priobči, ko dospejo upravi vse prošnje.

Hrvatsko pjevačko-glasbeno društvo „Zoranić“ u Zadru.

Kolinska tovarna

= išče =

spretnega

potnika.

2347

Oferti v pisarno v Ljubljano.

KOPALNO PERILO

plasti obleke klobuki čevlji brisalke rjuhe i. t. d.

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ, LJUBLJANA, nasproti glarne pošte.